

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 11
Wext : 15.5.1989
Hejmar : 116
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

26 Mart Seçimlerinde Diyarbakır'da: **Yurtsever Güçler Binlerle Tek Vücut Oldu**

26 Mart yerel seçimlerinde, Diyarbakır'da yurtsever güçlerin ortak adayı olan Refik KARAKOÇ, toplam 23 bin oy almasına rağmen, seçim sisteminin çarpıklığı ve bir dizi diğer nedenlerden dolayı seçimi "kaybetti".

Seçimler öncesinde Diyarbakır, 8 yıldan beri görülmemiş bir kitle mücadelesine sahne oldu. Her kah-

ve toplantısının bir mitinge dönüşmesi; her mitinge onbinin üzerinde kitlenin katılması; mitinglerde Kürt ulusal marşı EY REQİB'in çalınması; miting alanlarının KESK, SOR û ZER'li bayraklarla bezetlenmesi, Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesinin boyutlarını göstermeye yetip arttı.

(Yazısı 4. sayfada)

Hollanda:

“NF-5 UÇAKLARINI PARÇALAYAN İKİ BARIŞSEVER SERBEST BIRAKILDI”

Daha önce size “**Onurlu bir eylem**” başlığı altında yazdığım haber ile ilgili olarak bazı yeni gelişmeler oldu.

Co van Melle ve **Kees Koning** adlı barışseverlerin mahkeme tarihleri belli olduktan sonra, Hollanda çapında tüm ilerici, hümanist kişi ve kuruluşlar onların serbest bırakılması için harekete geçtiler. Bizler de bulunduğumuz yerlerde, ulaşabildiğimiz insanlarımıza mahkeme tarihinde orada bulunmaları yönünde çağrıda bulduk. Yine onlarla dayanışmada bulunmak ve NF-5 uçaklarının Türkiye’ye verilmesini engellemek üzere bir grub barışsever Hollanda parlamentosunun önünde süresiz açlık grevi başlattılar.

9 Şubat günü Brede şehrinde yapılan mahkemede bu iki onurlu insan, daha önce yaptıkları açıklamalar doğrultusunda bir savunma yaptılar. Mahkemeye çok sayıda tanınmış kişi bilirkişi olarak çağırılmıştı. Mahkeme sonucu bu iki barışsever, serbest bırakıldılar ve kendileri açlık grevinde bulunan insanlara katıldılar.

Serbest bırakıldıktan sonra **Papas Kees Koning** ile bir röportaj yaptık.

Zırav

□ *Kürt halkıyla ilgili düşünceleriniz nelerdir? Kürtleri tanıdıktan sonra onların sizde bıraktığı izlenimi kısaca açıklayabilir misiniz?*

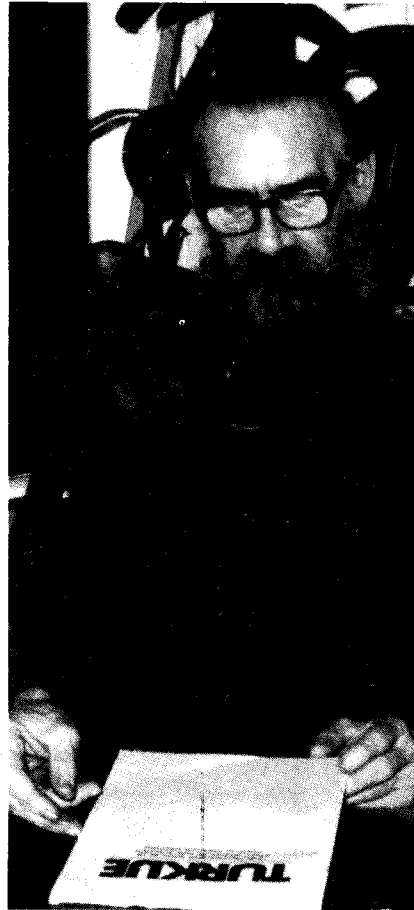
□□ Oturduğum ev birden fazla kişinin birarada yaşadığı bir yerdir. Aynı zamanda değişik ülkelerden insanlar zaman zaman yanımızda misafir de kalırlar. Gelenler arasında bir Kürt arkadaş da vardı. Onunla dost oldum ve kendisinden Kürtler hakkında bilgi aldım. Ayrıca Kürtlerle ilgili birtakım kitapları kütüphanelerden temin edip okudum ve araştırdım. Yine aynı zamanda çevremde açılan resim sergilerini gezerek biraz da olsa Kürtler ve Kürdistan hakkında bilgi sahibi oldum.

Benim tanıdığım az sayıda Kürt arkadaş vardır. Buna rağmen tanıdığım Kürtlerin bende bıraktığı izlenim şu oldu: Kürtler çok açık yürekli, cana yakın insanlar.. Aynı dili konuşmadığımız halde kendileriyle ilişki kurabiliyorum. Bakın biz Hollandalılar öyle hemen başkalarına aç-

lamıyoruz. Temkinli davranıyoruz. Ama Kürtlere karşı ben çok açık bir insanım.

□ *Yaptığınız bu eylemle Hollanda’da yaşayan Kürtlerin büyük sevgi ve sempatisini kazandınız. Bu eylemi yapmanıza yolaçan düşünce neydi?*

□□ *Bildiğiniz gibi Hollanda’da bizim de içinde olduğumuz çeşitli örgütler ve komiteler var. Barış Komitesi olarak nükleer silahlanmaya karşı çalışmalarımız, eylemlerimiz oldu. Ve bu eylemlerimiz devam etmektedir. INF anlaşmasından sonra birgün yine “Woensdrecht” as-*

Papas Kees Koning

keri bölgenin etrafında dolaşıyoruz. NF—5 savaş uçaklarını gördük ve kendi kendimize bunlar neyin nesidir, bunlarla ne yapılmak istenmektedir? diye sorduk. Sonuçta bu uçakların Türkiye’ye satılacağını öğrendik. Peki ama Türkiye bunları kime karşı kullanacak? Türkiye gibi insan haklarının hiç olmadığı bir ülkeye nasıl silah satılmaktadır. Bu uçakların Türkiye’ye satılacağını Hollanda’da yaşayan insanların bilmesi lazımdı. Halkın bunu bilmesi için de 27 Kasım 1988 tarihinde sa-

bahın 6’sında uçakların bulunduğu alana girdik. Ve üstlerine belli sloganlar yazıp tekerleklerini patlattık. Yazdığımız sloganlar şunlardı: “**Bu uçaklar Türkiye’ye satılmasın. Bunlar, Kürt halkına karşı kullanılacaktır**”, “**Türkiye’de insan hakları yoktur**”.

Bu eylemi yapmamızın amacı yetkilileri uyarıp kamuoyu yaratmaktır. Ancak yetkililerden herhangi bir ses çıkmadığı gibi kamuoyu eylemden pek haberdar olmadı. Bu sessizliği kırmak için daha radikal bir eylem yapmak lazımdı. Bunun için 1 Ocak 1989 sabahı saat 04’te 4 kişi uçakların bulunduğu bölgeye gittik. İki kişi içeri girmeyi başararak yanımızda götürdüğümüz baltalarla uçakları parçalamaya başladık, 4 dakika sonra da yakalandık.

1 Ocak 1989 tarihini seçmemizin nedeni ise nöbetçi askerlerin yılbaşını kutlayacakları ve aynı zamanda içki de içecekleri için o saatte uyku da olacaklarını düşündük. Maalesef olmadı. Amacımız uçaklara zarar vermektir. Bu, aynı zamanda sembolik bir olay olacaktı. Bizim bu olaydan sonra Af Örgütü’nün Türkiye üzerine çıkan raporu yaptığımız eylemin doğruluğunu ortaya koydu.

Ben hapisteyken Herman Verbeek (Avrupa Parlamentosu üyesi) gelip beni ziyaret etti. Ve o da bu konu doğrultusunda Avrupa Parlamentosu’nda bazı gelişmeler olduğunu; bu uçakların Türkiye’ye verilmemesi için çaba harcıyacağını söyledi.

□ *Kürt ulusunun maruz kaldığı vahşi saldırıları biliyorsunuz. Özellikle 1988 Mart ayında Irak Kürdistanı’nda, sömürgeci Irak rejimi, kimyasal silahlar kullanarak 5 bin masum insanı öldürdü. Hiroşima’dan sonra en büyük jenosit eylemi olan bu olaya karşı Avrupa, hatta bütün dünya sessiz kaldı. Bu konuda sizin düşünceleriniz nedir?*

□□ *Bakın, dünyada öyle çok olaylar oluyor ki, bunları duyduğumuz veya basından okuduğumuz zaman acırız, üzülürüz. Fakat sadece keşke böyle şeyler olmasın demekle yetiniyoruz. Kürdistan konusunda Hollanda’da herhangi bir komite oluşmamış, oluşmuşsa dahi sesini yeterince duyuramamıştır. Ama bugün Güney Afrika gibi ülkelerin burada komiteleri vardır. Ve bu komiteler, oradaki gelişmeleri buradaki kamuoyuna duyuruyor ve kamuoyu yaratıyorlar. İsterseniz bunu bir örnekle daha da net açıklayabiliriz.*

BER BI KOMCIVINÊ - KURULTAYA DOĞRU

Kımcivina 11'an ya KOMKAR'ê, ku ew di nav 10 saliya xwe da ye, di rojên 20-21 Gulan 1989'an da li bajarê Kolnê pêktê.

Komcivina 11'an di bin druşmên jêrin dicive:

- Diji şerê sar, bo bêçek-darbûna nûkleer!
- Diji dijîmnatiya biyanîyan, bo mafên wekhevî di ali politik, cıvaki û zagoni da!
- Hebûna Kurdan li Elmanya Fedaral bî resmî bê naskirin û mafên wekhevî bê dayin!
- Bo yekîtiya koçerên Kurd li Elmanya Fedaral!
- Mafê çarenûsi bo netewa Kurd!
- Piştgiri bî tekoşina gelên Kurdistan û Tirkîyê!

20.-21. 05.1989
GESAMTSCHULE RODENKIRCHEN
 Sürther Str. 191
 500 Köln 50 (Rodenkirchen)

10. çalîşma yilinda bulunan örgütümüz KOMKAR'ın 11. Kurultayı 20-21 Mayıs 1989 tarihlerinde Köln'de toplanıyor.

11. Kurultayın ana şiarları şunlardan oluşuyor:

- Nükleer silahlara hayır, gerginliğe son!
- Yabancı düşmanlığına son!
- F. Almanya göçmenler ülkesi ilan edilmeli, göçmenlere eşit politik, sosyal ve yasal haklar tanınmalı,
- F. Almanya'daki Kürtlerin ulusal varlığı resmen tanınmalı,
 — Radyo ve TV'de yayın,
 — Kürt çocuklarına ana dilde ders,
 — Kürtler için sosyal danışmanlık ve isim seçme özgürlüğü sağlanmalıdır.
- F. Almanya'daki Kürdistanlı göçmenlerin birliği,
- Kürt ulusuna kendi kaderini tayin hakkı!
- Türkiye ve Kürdistan halklarıyla dayanışma.

Portekiz'in, Angola'nın durumunu biliyorsunuz. Burada Angola ile bir dayanışma komitesi oluşturuldu ve bu komite oradaki gelişmeler hakkında kamuoyuna bilgi veriyordu. 10 yıl boyunca kimse bu komitenin çalışmalarına pek kulak asmadı. Ama 10 yıllık bir çalışmanın sonucunda bir kamuoyu oluştu. Ve kamuoyunun baskıları sonucu Hollanda ekonomik ilişkilerini Portekiz'le askıya aldı. Hollanda ile kahve ticareti yapıyordu.

Kürtler ve Kürdistan pek öyle tanınmış değildir. Yani insanlar böyle bir ulus vardır ve kendi yönetimi yoktur diyorlar. Detaylı olarak kimse Kürtler ne istiyor, Kürdistan neden dört ayrı parçaya bölünmüştür, neden baskı altında tutuluyor? bunu bilmiyor.

Ben biraz da olsa Kürtler ve Kürdistan'ın durumunu biliyordum. Uçakların Türkiye'ye satıldığını duyduğum zaman, hemen harekete geçilmesini düşündüm. Yani insan bir eylemi yaptığında niçin ve neden yaptığını bilmelidir ve yapılan eylemin bir nedeni olmalıdır.

Bağlı bulunduğunuz örgüt hakkında bilgi verir misiniz? Bu örgüt Kürtler hakkında ne düşünüyor?

Ben Barış Komitesi'nin üyesiyim. Şu anda açlık grevimiz devam ediyor. Bu eylemimizin amacı Hollanda'da hükümetin Türkiye ile olan

askeri ve ekonomik ilişkileri tekerrar gözden geçirmesi içindir. Çünkü insan haklarını ihlal eden bir ülkeye silah satımı yanlıştır. Eğer Hollanda yönetimi silah satımını devam ettirirse, biz Hollanda halkı olarak orada işlenen suçlara fiilen katılmış olacağız. Bunun için hükümete bir mektup yazıp gönderdik ve bu konularda sorularımıza cevap alana kadar eylemimizi sürdüreceğiz. AET'ye girecek bir ülke, insan haklarına ve demokrasiye sahip olmalıdır.

Bundan sonra Kürtlerle dayanışma amacıyla yapmak istediğiniz somut çalışmalar var mı, varsa bu ko-

nuda bize bilgi verir misiniz?

Eylem arkadaşım Dr. Co van Melle'nin Kürtleri tanıma ve Hollanda'da kamuoyu oluşturma amacıyla Kürdistan'ı tanıma geceleri düzenleme ve bu gecelerle Hollanda halkını bilgilendirme düşüncesi var.

Aslında ben Kürdistan'ı Kürtlerden öğrenip tanımak istiyorum, kitaplardan değil. Kürtlere ve Kürdistan'a yönelik çalışma yapmak için özel bir grubumuz yoktur. Ama böyle bir komitenin oluşumuna yardımcı olabilirim. Ve biraz gayret gösterilirse bu eylemlerden sonra böyle bir komite oluşturulabilir.

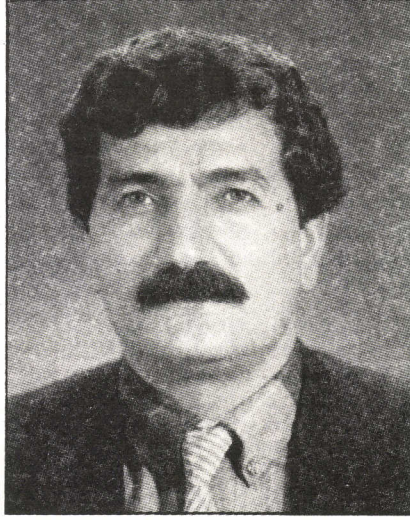

26 Mart Yerel Seçimlerinde Diyarbakır'da:

YURTSEVER GÜÇLER KİTLELERLE BÜTÜNLEŞTİ • R. AMED

26 Mart yerel seçimlerinde Diyarbakır'da tüm yurtsever güçler, üzerinde anlaşabilecekleri bir adayın seçimlerde desteklenmesi yönünde girişimlerde bulundular. Daha sonraki günlerde Ziraat Yüksek Mühendisi **Refik Karakoç** üzerinde hemfikir olundu.

Bu konuda belirli adımlar atıldı. Ancak bu gelişmeler karşısında, seçimlere bir ay kala, Diyarbakır'da demokratik güçlerce belediye başkanlığı için bağımsız sosyalist bir adayın gösterilmesi, bir çok kişi ve çevre tarafından önemsenmemiş, ciddiye alınmamıştı. Olaya böyle bakanlar, pek de haksız sayılmazlardı görünüşte...

Refik KARAKOÇ

aralarında yeterli diyalog ve dayanışmayı kuramamanın önemli bir etken olduğu gerçeğinden hareketle ülkedeki devrimci mücadele tarihinde ilk kez umulmadık bir dayanışma içine giriyorlardı. Ve en büyük kazanım da buydu kuşkusuz.

Dar bir zamanda başlanan seçim çalışmaları ve bu alanda ortaya konulan görünüm, hemen halkın dikkatini çekiyor; bu girişim belki de halkın yıllardır özlemine çektiği birliği gerçekleştiriyordu.

Devrimci ve sosyalist güçlerin başını çektiği bu olay, çok kısa sürede halkın kendi hareketine dönüşüyordu. Sanki insanlar yıllarca böyle bir olaya hazırlanmışlar da, düdüğü

19 Mart mitinginden bir görüntü

Hiç olmazsa ilk bakışta haklı gibi görünen bazı gerekçeleri vardı bu çevrelerin ve şöyle sıralıyorlardı:

—Dönem eski dönem (12 Eylül öncesi) değildi. 12 Eylül faşizmi devrimci muhalefeti ezmiş, kitleleri sindirmişti.

—Devrimci yurtsever güçler dağınmıktı ve henüz nefes alabilmek için bile toparlanmış durumda değiller.

—Üstelik varlığını sürdüren demokratik güçler, böyle bir çalışmada sonuna kadar birlikte gidemeyecek, gerekli dayanışmayı sürdüremeyeceklerdi.

—Kitleler bu tür bir çıkışa sıcak

bakmıyacaklardı, çünkü hâlâ yığılılık zırhını kıramamışlardı.

—Olağanüstü halin hüküm sürdüğü Diyarbakır'da egemen sömürgeci güçler sert tepki göstereceklerdi.

—Bazı iyi niyetli kişilere göre ise bağımsız sosyalist aday iki-üç bin oy alarak, yurtsever güçleri düşman karşısında güçsüz gösterecek, prestij sarsıntısına yol açacaktı.

Olaylar bütün hesapları alt üst ederek gelişmeye başladı.

Kaybedenlerin kazandırdıkları da vardı. 12 Eylül diktatörlüğünün ezdiği, işkence ettirdiği devrimci yurtsever güçler, bu yenilgi sürecinde

çalınınca herkes için başına koşmuştu.

Herbiri mitinge dönüşen kahve toplantıları ve yapılan iki büyük miting, Diyarbakır'da hatta Türkiye'de 10 yıldır görünmeyen tabloları. Her kahve toplantısına 2-5 bin arasında insan katılıyor, halkın sorunlarının tartışıldığı forumlara dönüşüyordu bunlar. İlk seçim mitingine 10 bin, ikincisine 15 binden fazla insan katılarak dünyanın dikkatleri buraya çevriliyordu.

Kahve toplantılarında ve mitinglerde başta "**Ey Reqib**" olmak üzere, Kürtçe marşlar çalınıyor, Kürt

halk müziği eşliğinde halaylar çekiliyordu.

Miting alanında sık sık "Kahrolsun sömürgecilik", "kahrolsun faşizm", "Halepçe'yi unutmamak", "kahrolsun Saddam", "sosyalist başkan" sloganları atılıyordu.

Bütün bu kitlesel çalışmalarda iki nokta dikkati çekiyordu.

Birincisi katılımın oranı ve bileşimiyle ilgiliydi. Daha önceki yıllarda —12 Eylül öncesi— bu tür toplantı ve mitinglere katılanların ezici çoğunluğu gençlik, özellikle de öğrenci gençlik, öğretmen ve aydınlardı. Ve böyle katılımlar pek az olurdu. Oysa bu defa görülmedik bir katılımın yanı sıra, ezici çoğunluk işçi, esnaf, orta kesimlerden oluşuyordu. Kadınların, özellikle de cezaevleri kapılarında yüreği yanan anaların, kızların, gelinlerin katılımı ayrı bir görünüm kazanıyordu.

İkincisi işlenen temalar yönündendi. On yıldır uygulanan baskı ve işkencelerin tek amacı Kürt halkının ulusal taleplerini dile getirenleri susturmak ve bu konuyu unutturmak. Oysa 12 Eylül süreci bütün kurumlarıyla varlığını sürdürürken, miting ve kahve toplantılarında, Kürt halkı üzerindeki baskı ve zulüm lanetleniyor; değişik yönleriyle Kürt sorunu tartışılıyordu. Bu da faşizmin açmazını ortaya koyuyordu. Ortadan kaldırılmak istenen bir sorun kitleleri sarmalıyor, daha bir meşruluk kazanıyordu. Altı çizilmesi gereken bir konu da, Diyarbakır halkının sosyalizme gösterdiği sempatiydi. Sosyalizme dönük vurgular halkın ilgi noktaları arasındaydı.

Ancak bazı nesnel ve öznel koşullar kitleler düzeyinde kazanılan bu zaferin seçim sonuçlarına yansımalarını engellemiş, kitlelerin desteği oya dönüştürülemedi.

Bir kere seçim sistemi son derece zor ve içinden çıkılmaz bir karmaşıklıktaydı. Bağımsız adayların kazanmamaları için bütün olumsuzluklar mevcuttu. Üç ayrı yerde kullanılması gereken muhtarlık, belediye başkanlığı ve il genel meclis üyeleri oyları aynı yerde kullanılıyor, aynı ebatla ve renkte basılan muhtar, il genel meclis üyeleri ve bağımsız aday oy pusulaları bir masanın üzerine karıştırılmış şekilde serpiştiriliyordu.

Okuma-yazma bilmeyenlerin yoğun olduğu bu yörede, seçmenlerin çoğu masa üzerindeki oy pusulalarından hangisinin bağımsız adaya ait olduğunu bilmeden, ya bağımsız aday pusulasını muhtarlık zarfına koyuyor, ya da bağımsız aday diye bir muhtar adayının oy pusulasını belediye başkanlık zarfına bira-

REFİK KARAKOÇ

(Ziraat Yüksek Mühendisi)

DIYARBAKIR BAĞIMSIZ BELEDİYE BAŞKAN ADAYI

YAŞANABİLİR
BİR DIYARBAKIR İÇİN

kiyordu.

Bütün partili sandık görevlileri bağımsız adayın kazanmaması için ortak tavır içine girmişlerdi. İçerdeki bağımsız aday oy pusulaları ya yüksek seçim kurulu mühürüyle damgalanmıyor ya da oylar çalınıyordu. Binlerce seçmen, bağımsız adaya oy kullanmak isterken, içerde bağımsız adayın oy pusulasını bulamadığı için ya geri dönüyor ya da oyu boşa gitmesin diye başka partiye kullanıyordu.

"Güvenlik güçleri", kendisine "sosyal demokrat" diyen bazı çevrelerin de ihbarcılığıyla, bağımsız adayı temsilen görevli sandık görevlilerini, sandıklardan uzaklaştırıp kimini gözaltına alıyorlardı.

Sandıklardan çıkan sonuç ilginçti. Bağımsız adaya 12 bin 500 geçerli oy çıktı. Yine bağımsız adaya kullanılan 7 bin küsur oy iptal edilmiyor, 3700 oy da muhtarlık zarflarında çıkıyordu. Gerçekte 23 binden fazla seçmen bağımsız aday Refik Karakoç için oy kullanırken, 18 bin oy alan SHP'li aday seçimi kazanmış sayılıyordu...

Bu sonucun alınmasında demokratik güçlerin seçim günkü organizasyon eksikliği, oy kullanma için gerekli tedbirleri almama ve yeterince seferber olmama gibi subjektif olumsuzlukların payı da büyük oldu.

Diyarbakır'da bağımsız sosyalist aday olayı, matematiksel sonuçlardan daha çok bir öneme sahip oluyordu Kürdistan'da...

Sömürgecilerin, bu güne dek denenmiş-denememiş bütün baskı ve işkence yöntemlerine rağmen, Kürt halkı, ulusal demokratik hakları uğrunda verdiği mücadelenin durdurulamayacağı gerçeğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Faşizmin ve zulmün bir çıkış olmadığı ortaya çıkmıştır. Faşizm kendi açmazını kendi pratiği ile hazırlamış ve ettiklerinin içinde boğulmuştur.

Etki-tepki olayı bir daha somutlanmış, koyu bir baskı döneminden hemen sonra (ve tam sona ermeden) gelişmeler daha da alevlenmiştir.

"Birlik" in gerekliliği, önemi ve sonuçları bu olayda bütün çıplaklığıyla ortaya serilmiştir.

Bütün baskı ve depolitizasyon politikalarına rağmen kitlelerin ürkek ve politikanın dışında değil, bizzat politika ve mücadelenin merkezinde olduğu anlaşılmıştır.

Korku çağı aşılmıştır. Ulusal demokratik bilinç, aydın ve gençliği aşarak kitlesel bir tabanla bütünleşmiştir.

MEDICO INTERNATIONAL TÜRKİYE KÜRDİSTANI'INDAKİ MÜLTECİLERE 100 BİN MARK ULAŞTIRDI

Merkezi Federal Almanya'nın Frankfurt kentinde bulunan Medico International'ın Türkiye ve İran Kürdistanı'na sığınan Kürt mülteciler için yardım kampanyası devam ediyor. Daha önce İran'da bulunan Kürt mültecilere yapılan 40 bin marklık yardımdan sonra, bu yılın Mart ayı başında Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürt mültecilere de 100 bin marklık bir yardım ulaştırıldı.

1-11 Mart tarihleri arasında Türkiye Kürdistanı'ndaki mülteci kamplarını ziyaret eden Medico International heyeti, 100 bin mark karşılığı olan 120 milyon Türk Lirasını mültecilere teslim

etti. Kürt mültecilerin durumunu bir kez daha yerinde gören heyet, onların karşı karşıya bulunduğu sorunlar hakkında bir de rapor hazırlayarak kamuoyuna sundu.

Medico International'ın bu çalışmasına büyük değer biçen KOMKAR, başından beri tüm gücü ile bu kampanyayı destekledi. KOMKAR, gerek birimlerine gönderdiği genelgelerle, gerekse çıkardığı bildiri ve açıklamalarla tüm yurtsever ve demokrat insanları mülteci Kürt kardeşlerimizle aktif bir dayanışma göstermeye çağırdı. Gerek KOMKAR merkezi, gerekse KOMKAR'a bağlı yerel birimler kimyasal silah saldırısı sonucu ülkelerini terk

etmek zorunda kalan halkımızın durumu hakkında kamuoyunu bilgilendirmek ve halkımızla güçlü bir dayanışma oluşturmak için bir dizi yerel toplantılar düzenlediler. Bu toplantılara Medico International ve Baskı Altındaki Halkları Koruma Örgütü (GfbV) den de temsilciler, konuşmacı olarak davet edildiler. Salt F. Almanya'da 50'yi aşkın toplantıya katılan binlerce insan, halkımızın karşı karşıya bulunduğu barbarlıklar ve özellikle Irak rejiminin halkımıza karşı kimyasal silah kullanımı konusunda bilgilendirildi, kendilerinden halkımıza maddi ve manevi dayanışma göstermeleri istendi.

Ayrıca KOMKAR, yardım kampanyası ile ilgili olarak Medico International tarafından kaleme alınan bir metni, yüzlerce milletvekili, yazar, sanatçının yanısıra, çok sayıda kuruluş ve partiye postalandı. Söz konusu metin SPD, Yeşiller, DKP, tek tek kişiler ve milletvekilleri tarafından imzalanarak ortak bir çağrı şeklinde basıldı. Bu çağrıdan on binlercesi sadece KOMKAR tarafından yaygın bir şekilde dağıtıldı; kuruluş ve partilere postalandı. Yerel dernekler, Kürt halkıyla dayanışma geceleri düzenleyerek mülteciler için binlerce mark yardım top-

(Devamı 23. sayfada)

Medico International'ın Ortadoğu Sorumlusu Hans Brandscheidt İle Röportaj:

"KOMKAR'ın bize verdiği destek, birlikte çalışmamıza örnektir"

D. KOMKAR: Medico International'ın Ortadoğu sorumlusu Hans Brandscheidt'la, Kürt mültecileri için yürütülen yardım kampanyası, Kürt örgütlerinin yardım kampanyasına katkıları ve Saddam rejiminin yeni sürgün planı üzerine bir röportaj yaptı. Yazılı olarak yapılan röportajı aşağıda aynen okuyucularımıza sunuyoruz.

D. KOMKAR: Saddam diktatörlüğünün 250 bin Kürdü sürgün etme planı hakkında bize bir şeyler söyleyebilir misiniz? Medico'nun buna karşı bir girişimi oldu mu?

Brandscheidt: Konuyla ilgili bizim yeni çıkardığımız basın açıklamasını ekte gönderiyorum. Basın açıklamamız bazı gazetelerde, —Batı Berlin'de çıkan TAZ gazetesi gibi— yayınlandı.

D. KOMKAR: Kürt mültecilerine yönelik yardım kampanyasında F. Almanya'daki Kürt örgütleri ne gibi çalışmalar yaptılar ve yapılan çalışmalar sizce yeterli mi?

H. Brandscheidt: Şüphesiz çalışmalar geçmiş yıllara oranla çok daha iyi durumda. Buna, Irak'taki dehşet verici olayların etkisi olduğu gibi, sekter ve doğmatik dargörüşlerin bir yana itilmesinin de payını eklemek gerekir. Benim kanıma göre ilk kez F. Almanya'da Kürt halkı-

nın varlığı, tarihi, kültürü ve genel olarak hakları geniş bir çevre tarafından algılanıyor. F. Almanya'daki yapılan çok sayıda toplantı, yine grup, kuruluş ve tek tek kişilerin sorununa olan ilgileri bunun belirtisidir.

Medico'nun çalışmalarına gelince; memnuniyetle belirtelim ki KOMKAR'ın bize desteği ve birlikte çalışmamız örnek bir çalışmanın yanında, Türkiye Kürtleri ile Alman örgütlerinin ortak çalışmaları bakımından ideal, tamamlayıcı, dayanışmacı ve oldukça da verimli olmuştur.

D. KOMKAR: F. Almanya'da Kür-

distan'la güçlü bir dayanışmanın yaratılması için sizce Kürt örgütleri ve tek tek kişiler ne gibi çalışmalar yapmalıdırlar?

H. Brandscheidt: Bir Alman için bu soruyu cevaplandırmak kolay değildir. Ancak dostlar arasında iyi yönde öğüt verilebilir. İlk ve de en önemlisi izolasyona bir son vermek, geniş yelpazeli birlikler oluşturmak ve F. Alman grup, örgüt ve kuruluşlarıyla, kilise, yüksek halkokulları, sendikalar, demokratik örgütler, partiler, gençlik grupları ve eğitim merkezleriyle imkan dahilindeki olanaklardan yararlanarak ilişki kurmaktır. Onlara Kürdistan anlatılmalı, açıklanmalı, tasvir edilmeli, izah edilmelidir. Almanlar hala Kürdistan hakkında hemen hemen hiç bir şey bilmiyorlar.

D. KOMKAR: Medico olarak 100 bin markı kamptaki Kürt mültecilere ulaştırdınız. Bu yöndeki çalışmalarınız devam edecek mi?

H. Brandscheidt: Evet Türkiye'deki Kürt mülteci kamplarına 100 bin markı ulaştırabildik. Bu çalışmalarımızı bundan böyle de devam ettireceğiz. Her şeyden önce Türkiye'deki Kürt mültecilerinin oturma koşullarının düzeltilmesini ümit ediyor, Türk hükümetinden yabancı yardım kuruluşlarına güçlük çıkarmadan kamplara girmelerini sağlamasını bekliyoruz.

BAYAN MİTERRAND'IN KÜRDİSTAN GEZİSİ

Danielle Mitterrand

Fransa'nın cumhurbaşkanı sayın F. Mitterrand'ın eşi ve Fransa Özgürlükler Vakfı'nın Başkanı Danielle Mitterrand, Nisan sonunda Türkiye Kürdistanı'nı ziyaret etti. Muş, Mardin ve Diyarbakır'daki mülteci kamplarına uğradı, mültecilerle görüştü, sorunlarını saptamaya çalıştı.

Bayan Mitterrand'ın gezisi iç ve dış kamuoyunda büyük ilgi uyandırdı. Ziyaret özeldi ve o da geziye çıkmadan önce bunu açıklamıştı. Ama Kürtlerle ilgili olduğu için Türk hükümeti ve burjuva basını ciddi bir rahatsızlık duydu. Türk hükümeti geziye engel olmayı göze alamadı ama, önemsemiyor görünmeye çalıştı. Boyalı burjuva basını Bayan Mitterrand'ı "müfettiş", "savcı" diye nitelermeye kalkıştı. Kürdistan'da terör estiren militarist güçler ise, gezi sırasında her adımda boy gösterdiler. Muş yolunda bir jet uçağı, Bayan Mitterrand'ı götüren konvoyu doğru pike yapıp 20 metre üstünden uçacak kadar küstahlaştı.

Kamplardaki Kürt mültecilerin yanısıra, genel olarak Kürt kamuoyu ise, Bayan Mitterrand'ın bu gezisinden memnunluk duydu; ziyareti Kürt halkıyla bir dayanışma olarak değerlendirdi.

Bayan Mitterrand, Türk yetkililerin, sivil ve asker görevlilerle bu tür konukların çevresini nasıl kuşattıklarını, onların halkla temasını ve gerçekleri görmesini önlemeye çalıştıklarını iyi biliyor olmalı ki, daha baştan, yanına hiçbir resmi görevli istemedi. İyi Kürtçe bilen tercümanını da birlikte getirmişti.. Türkiye'ye ayak bastığında onu birkaç Kürt milletvekili "Xêr hati" diyerek karşıladılar. Fransa'nın Ankara Büyükelçisi ve eşinin yanısıra üç-dört kadar milletvekili de gezi boyunca yanındaydılar.

Bayan Mitterrand, Diyarbakır'a ayak bastığı andan itibaren Kürt halkından büyük ilgi gördü. Havaalanında kendisini yüzlerce kişi sevgiyle karşıladı. Karşılıyıcılar arasında çok sayıda kadın da vardı. Kadın-

lar Bayan Mitterrand'a çiçek verip boynuna sarılarak karşıladılar. Havaalanından kente yüzlerce arabalık bir konvoy oluştu. Kent içinde geçtiği her yerde halk kendisine sevgi gösterisinde bulundu. Küçük çocuklar bile yanına sokulup hediyeler verdiler. Bütün bunlar, uluslararası alanda dayanışma gösteren bir dostta duyulan sevginin ürünüydü.

Bayan Mitterrand kamplarda çoklu sloganlarla karşılandı. Mültecilerin çadırlarına konuk oldu. Muş kampında, kimyasal silahlardan ağır şekilde yaralanmış 55 yaşlarında bir mülteci ile konuştu. Bu mülteci, Türkiye'de tedavi görmesine fırsat verilmediğini anlattı. Mülteciler Bayan Mitterrand'a, Batılıların Kürtlere yardım yapıp yapmadıklarını, yapıyorlarsa, bunun ne olduğunu sordular. Mardin kampında bir peşmerge komutanı BM örgütünün ve Kızılhaç'ın yardımlarının kendilerine ulaşmadığını söyledi.

Bayan Mitterrand ise, hümanist amaçlarla bu geziye çıktığını, Kürt-

(Devamı 23. sayfada)

SADDAM DİKTATÖRLÜĞÜ İNSANLIK SUÇU İŞLEMeye DEVAM EDİYOR

Saddam rejiminin Kürt halkına karşı geçmişten beri uyguladığı düşmanlık politikası, tüm hızıyla sürüyor. Geçen yıl binlerce insanın yaralanmasına, ölmesine ve göçetmesine yol açan ırkçı politika, son aylarda değişik biçimlerde sürdürülüyor. Çeşitli gazete, dergi ve radyolara yansıyan haberlere göre Irak Kürdistanı'nın İran sınırına yakın bölgelerinde yer alan şehir, kasaba ve köylerin Kürtlerden arındırılması ve Arapların yerleştirilmesi yönünde yapılan operasyonlar dünya kamuoyunun gözleri önünde tüm vahşetiyle yürütülüyor.

Alınan bilgilere göre Irak hükümeti 29 Mart günü aldığı karar ile **Qaladiz, Sengeser ve Raniya** şehirleri başta olmak üzere, yöredeki tüm köylerin ve kampların sakinlerine 25 Nisan 1989 gününe kadar evlerini "gönüllü" olarak terketmelerini bildirdi. Ayrıca kimsenin evini yıkmaması, olduğu gibi polis ve askeri birliklerin emrine vermeleri istendi. Irak hükümet sözcüleri, yörelerinde boşaltılan 200 bini aşkın insanın Irak'ın güneyinde, Basra şehri çevresiyle, Kuveyt ile Ürdün sınır boylarındaki köy ve kasabalara yerleştirileceklerini açıkladılar. Bu yörelerin elverişsiz

çöllük alanlar olduğu bilinmekte. Öte yandan boşaltılan Kürt yerleşim bölgelerine ise Arapların yerleştirileceği ve bu nedenle Kürtlerin evlerini olduğu gibi bırakmalarının istendiği bildiriliyor.

Zoraki göç ve sürgün politikasına karşı çıkan halkın oluşturduğu bir delegasyon, konuyu Bağdat hükümetiyle görüşmek istediği halde, bu talebin hükümet tarafından sert şekilde red edildiği de gelen haberler arasında.

Uluslararası bir yardım örgütü olan **Medico International**, 25 Nisan günü yaptığı açıklamada, hükümet güçlerinin köy ve kasabalara baskınlar yaparak kitleleri zorla evlerinden çıkardığını, çok sayıda köyü yerle bir ettiğini duyurdu.

1982 yılında yapılan Arap zirvesinde Kürtlerin yerleşim yerlerinin değiştirilmesi ve Arap ülkelerinde yerleşmeye zorlanmaları yönünde bir kararın alındığını hatırlatan (GfbV) **Baskı Altındaki Halklarla Dayanışma Örgütü** de, bu zoraki göç olayını sert şekilde eleştiren bir açıklamada bulundu. Medico da uluslararası örgütlere, hükümet ve devlet başkanlarına yaptığı çağrıda, kendilerinden yapılanlara tavır almalarını istedi.

Irak hükümeti zoraki göç olayı ile Kürdistan'daki yerleşim alanlarını yok etmek istiyor ve nüfus oranını olumsuz yönde etkilemeye çalışıyor. Bu nedenle bu yörelere Arapları yerleştiriyor. Güneye yığınlar halinde sürgün edilen Kürtleri, azgın bir asimilasyon politikası bekliyor.

Dî Tekoşîna Azadiya Gelê Kurd Da Gaveki Diroke

KONFERANSA NAVNETEWÎ YA “MAFÊN MIROVATÎ LI KURDISTANÊ” PÊKHAT

Dî 14-16 Nisan 1989'an da li Elmanya Fedaral bajarê Bremenê bi navê “**Mafên Mirovati Li Kurdistanê**” konferansê navnetewî pêk hat. Konferans, bi destê “**Însiyatîfa Mafên Mirovati Li Kurdistanê**” hatibû amadekirin.

Ji 16 welatan, kesên politik, ulmîdar, rojnemevan, nivîskar, hunermend û gelek kesên din li Konferansê beşdar bûn. Li ser rewşa gelê Kurd bi her awayî dur û dirêj hat axiftin. 50 rapor û tez, bi destê van kesan hat pêşkêş kirin. Daxuyaniya Konferansê bi destê 55 kesên bi nav û deng hatibû imzakarî û her aliyê dinyayê hat belavkirin. Her weha di sa nêzikê 1000 kes û rêxistinên netewî û navnetewî jî bi imzên xwe ve piştgiriya xwe bi Konferansê ve nîşan dan.

Bi navê “**Însiyatîfa Mafên Mirovati Li Kurdistanê**” Sertaç Bucak û Rektora Politeknîk ya Bremenê Ronald Mönch axiftin û konferans dest bi karên xwe kir. Paşê parlamena Partiya Sosyal Demokrat (SPD) Rudolf Bindig, Wezirê Edlayî ya Bremenê Völker Kröning, parlamenê Swêd ya Partiya Komunist a Çep Berit Ericksson axiftin.

Serokê Parlamentoya Bremenê Dieter Klink, Konferansê hildabû bin baskên xwe. Klink, qebûlnekirina hebûna gelê Kurd, di 40 saliya Daxuyaniya Mafên Mirovati ya Yekitiya Milletan wek skandal bi nav kir.

Wezirê Edlayî ya Parlamena Bremenê Völker Köning di axiftina xwe zulm û zordestiya dewleta Tirk hember gelê Kurd, gor peymanên Helsinki û Yekitiya Milletan ani ber çavan. Û got, “bi van kirinên xwe ve dewleta Tirk, wan peymanan hildide bin lîngan.”

Dî beşa nasandina Konferansê da, parlamenterê Partiya Keskan Petra K. Kelly, jî ber nexweşbûna xwe dereng hate cihê Konferansê. Petra K. Kelly, axiftina xwe da zêtir li ser jiyana gele Kurd yê bi zehmet û xebitandina çekên kimyewî hember gelê Kurd sekini. Ew, carek dinê li ser berpirsiyariya dewletên Rojava sekini; jî wan daxwaz kir ku,

Internationale Konferenz
Menschenrechte in Kurdistan

14.-16. April 1989
Hochschule Bremen

Initiative «Menschenrechte in Kurdistan», P.O. Box 1014751, D-2800 Bremen, Tel. 0421/705932

International Conference
Human Rights in Kurdistan

Bi axiftina Sertaç Bucak Konferans dest bi kar kir

alîkariya aborî û leşkerî nedine Tirkîyê, Îranê û Iraqê.

Wezirê Din û Perwerdeyî ya Yewnanistan, Antonis Tritsis, jî ber hindek sedeman nekari di Konferansê da beşdar bibe. Ew, telgrafek şandibû Konferansê; jê ra serketin daxwaz dikir.

Karê Konferansê roja duduyan di 4 gruban da berdewam kir.

Gruba I'an da: Li ser “Çanda Kurdi û Mafê mirovati”, gruba II'an da:

“Parastina Jiyan û Şahnazî”, gruba III'an da: Rêxistinên Navnetewî, Peymanên Navnetewî û Kurd”, gruba IV'an “Multeciyên ku jî Iraqê Hatine Tirkîyê” hat axiftin.

Berpirsiyariya gruba I'an jî Universtiya Bremenê Prof. Dr. Antje Katrin-Menk, yê gruba II'an Tübingenê Avuqat Bodo Büchner, yê gruba III'an jî Danimarkayê parlamenter Pelle Voigt, yê gruba IV'an jî jî Medico International Hans Brandscheidt kir.

Dî gruban da li ser wan tiştan da hat axiftin û tez hatin amadekirin:

Gruba I'an: “Çanda Kurdi û Hebûna Wi”, Dr. J. Meyer Ingwersen, Universtiya Essen; “Edebiyata Kurdi I” Ferhad Şakely, Universtiya Uppsala-Swêd; “Edebiyata Kurdi II” Hüseyin Erdem, PEN'a Kurdi; “Mafên Mirovati ya Linguistik û Zmanê Kurdi”, Dr. Phil. Tove Skutnabb-Kanngas, Prof. Robert Phillipson (Universtiya Roskilde, Danimarqa); “Zagona Qedexkirina Zman”, Christian Rumpf, Enstituta Max-Planck, Heidelberg; “Mafê Xebirgirtinê û Kurd”, Dr. Mirella Galletti, Bologna/Italya; panel: “Zordestiya Çandi Hember Kurdan û Mafê Perwerdeyî”, rêvebir, Prof. Antje Katrin-Menk.

Gruba II'an: “Operasyonên Leşkerî li Kurdistan-Bûyêrek Piştî 1980'an ? Hêjandinek Diroke”, rojnemevan û nivîskar, Jürgen Roth; “Rewşa Girtiyên Politik û Êşkenceya Sistemi”, Herbert Klein, Bielefeld; “Ji Îdara Orfî ‘Valitiya Navçe a Rewşa Giran’ Nêrinek Diroke” Avuqat Hans Werner Oden-dahl, Köln; “Sîrgun: Zagona Tunceli” Ute Baran, Berlina Rojava; “Jinên Kurd û Hebûna Nete-wî”, Dr. Lale Yalçın-Heckmann, Nürnberg; “Zagona Cezayê ya Tirkîyê û Kurd” Av. Ali Bucak, Paris.

Gruba III'an: New York-Times-Kurdish Times- Li Çapgeriya USA Pîrsa Kurdi”, Vera Beaudin Saeed-pour; “Kurd û Li Ewropayê Aktîvîta Mafê Mirovati” Feliks J. Bister, Cihgirtê Liga Mafên Mirovati ya Avusturya; “Pîrsa Kurdi û Parlamenta Ewropayê” Wolfgang von

Nostitz, Munchen; "Dî Peymana Helsinki ya 1975'an da Mafê Mirovati û Kurd" Pelle Voigt, Endamê

Piştî van raporê, Wezirê Cıvaki û Ciwani û serokê Belediya Bremen H. Scherf axift. Paşê silavname

Dawiya Konferansê, cıvînek ji bo presse çêbû. Dî vi cıvîne da Sertaç Bucak bî nave "İnsiyatifa Mafên Mirovati Lî Kurdistan"; Paul Tifenbach Parlementerê Bremen; Robert Philipson, Profesore Universita Roskilde/Danimarqa; Pelle Voigt, Parlementerê Danimarka; Berit Ericksson, Parlamentera Swêd; Profesora Aubin Heyndrickx, direktore Universita Gent yê qısmî toksikolojiyê jî Belçika; jî Eniya Kurdistanî İraq Hışyar Zıbarî beşdar bûn û ber-sivên pirsan dan.

Konferans, jî destpêkê hetani dawiyê bî dereceki bilind û bî disiplin derbaz bû. Ditina piraniyên beşdarî ser van nuqtan gihîşt hev: "Ev Konferans, dî diroka tekoşina gelê Kurd û pirsî wi ya navnetewî da gawek diroki ye. Aliyê din da jî, qebûlkırîna Deklerasyona Bremenê û armancên wi yê pêşdaçûyî, wesiqeyek diroki ye.

Konferans biryarek pır pêvist girt: **Gereka rêxistînek ji bo "mafên mirovati lî Kurdistanê"** were sazkerin. Ê ev rêxistin, pirsî gelê Kurd yê mafên mirovati lî Kurdistan bî cihanê bide agahdar kirin.

Jî her awayî ve ev Konferans, dî diroka gelê Kurd da cihek girîng digire. Jî ber ku, ev cara yekemî e ku mafên gelê Kurd dî platformek usa navnetewî da tê axiftin. Jî aliyê din ve jî; bî beşdarbûn û bî imzan ve pır kesên bî nav û deng alikariya xwe bî gelê Kurd ve nişan dan.

Parlamena Danimarka; "Mafê Çarenûsî û Kurd" Sertaç Bucak, Koln; "Pirsî Kurdî û Koma Milletan", Huseyn Sado, Paris.

Gruba IV'an: "Jî Destpêka Şerê İnan û İraqê Virda Geşbûna Pirsî Kurdî" Dr. Ferhad İbrahim, Frei Universite, Berlina Rojava; "Winda-bûna 8 Hezar Kurdên Barzanî" Hışyar Zıbarî, Kurdistanî İraq; "Peymana Cenevrê ya sala 1925'an û Bıkaranîna Çekên Kimyewî Hember Kurdan" Prof. Aubin Heyndrickx, Universita Gent-Belçika.

Her weha lî ser "GAP-Proja Pêş-tabîna Anatoliya Bakur" konferansêk bî destê Dr. Erhard Franz, Enstituya Orient, Hamburg hat amadekerin.

Disa lî ser "Multeciyeñ Kurdîstana İraqê yê ku Hatine Tırkiyê" bî beşdarbûna Heidi Alm-merk, Hannes Kempmann, (Parlamenterê Niedersachsen, E. Federal); Sabine Baun, rojnamevan-ivîskar, Hannover; Berit Ericksson, parlamenter, Stockholm, Swêd; Barbara Noack, Paul Tiefenbach (Parlamenterê Bremen, Elmanya Federal) pêk hat.

Axiftkarîna bir û baweriyên xwe yê Konferansê pêşkêş kirin û ber-sivên pirsan dan. Guhdarvanan jî destûr standin û bir û baweriyên xwe bî serbestî anin zman.

Roja 16 ê Nisanê dî vekirina cıvî-nê da berpırsiyarên gruban, bî kurtayî raporên xwe yê roja bori pêşkêş kirin.

Wezirê Pirsî Jinan û Malbat yê Eyaleta Schleswig Holstein Gisela Böhrk hat xwendin.

Paşê lî bernamêyê da lî ser Deklerasyona Bremen a "Mafên Mirovati lî Kurdistanê" hat axiftin, ku ew deklerasyon bî destê komisyonek ve hatibû amadekerin. Pêşneyara komisyonek hat pêşkêşkirin û ser da danustandin hat kirin. Bî gor pêşniyarîna Deklerasyonek hat qebûl kirin.

BİRANINA HELEBÇE Lİ QAMUŞLO

Par dî meha Adarê da, dewleta koledar ya İraqê, piştî ku şerê navbeyna xwe û İranê sekini, dest bî qırkırîna gelê Kurd kir.

Ev qırkırîna ne weke gelek qırkırînen din yê ku gelê Kurd dî diroka xwe ya serhildanê da diti bû; qırkırîneke bêhempa bû, bî çekên kimyewî û gazê. Jî bo çekirîna van çekên dijmirovatiyê, gelek dewletên Ewrûpî alikariya İraqê kiribûn. Jî van dewletana yek jî Elmanya Federal bû.

Gelê me yê mêrxas ev bûyera bî xwin, isal lî welatê xwe û lî derveyî welat bî awayekî cûre cûre protesto kir. Dengê xwe bilind kir ku dijimînen gelê Kurd û insanetiye bızanîbî kes neheqiyê û bîndestiyê qebûl nake.

Jî van protestoyan yek jî lî bajarê Qamuşlo çêbû. Ev protesto bî şiklek nû çêbû. Roja 17.3.1989'an de gelê Kurd lî Qamuşlo jî saet 12.00 ta 12.05 derket kuçe, berê xwe ber bî bajarê Helebçe kirin û pênc deqîqe trombêl sekînin. xwendekar jî dersê derketin. Kirin û firotin sekini, kal û pır, xort û keç bê-deng lî ser piyan jî bo biranîna şehidên Helebçe man.

Êvarê jî şevê lî ser Helebçe amade kiribûn. Dî şevê da 500 kes beşdarbûn û şev 5 saetan ajot. Dî şevê da gelek şairên Kurd lî ser Helebçe axaftin û helbestên xwe xwendin. Hinek jî van ev bûn: Diya Danêş, Diya Niroda, Mella-yê Tirij, Seydayê Keleş, Ferhadê seyda, Dilawerê Mêdi, Bavê Helebçe, Helil Mihemed, Ahmed Huseyini û her kesên din.

Protestoya gelê Kurd, bî roj û şevêki ve nesekini, berdewam kir. Dî cejna Newrozê da jî gelê me disa jî saet 12.00 ta 12.05'an pênc deqîqe jî bo biranîna Helebçe bêdeng lî ser piyan sekînin.

R. Hemo Farûç

DAXUYANIYA BREMENÊ LI SER MAFÊN MIROVATI LI KURDISTANÊ

Komcivina navnetewî ya "Mafên Mirovati li Kurdistanê" di rojên 14-16'ê Nisanê da li bajarê Bremenê di bin baskên Seroka Parlamentoya Eyaleta Bremenê Dr. Dieter Klink da pêk hat. Di Konferansê da jî 16 welatan akademîvan, rojnamevan û sineetkar beşdar bûn. Li ser rewşa gelê Kurd û li ser binlingxistina mafên mirovatîyê Konferansê ev tiştan da ber çavan:

Gelê Kurd, jî gelên kevnare ye li Rojhilata Navin da ku nifusa wî 20 milyonê zêdetir e û ew, xwedî çand û tarix e. Ew di welatê xwe yê parçekirî da —li Tirkîyê, Îran, Iraq û li Suriyê— di nav bîndestîyeke giran da ye. Ev dewletana mafên netewî û dêmokratîk ya gelê Kurd nasnakî. Tekoşina gelê Kurd bona ku ew di welatê xwe da di azadiyê da bîje û weki gelên din xwediyê şertên wekhevîyê bibe, hetani iro bi hovîti hatin pelixandin. Konferansê ev rasti bî nîmûneyên Tirkîyê û Iraqê va kir wesiqeyek û da berçavan.

Komara Tirkîyê di Yekîtiya Netewan da û Konseya Ewropî da endam e. Wê, Daxuyaniya Navnetewî ya Mafên Mirovati, Peymana Mafên Mirovati ya Ewropa, Daxuyaniya Paşin a Ewropayê bo Ewleyî û Tevxebatê (Peymana Helsinki) û di demeki nêzik da Domandina Cîvina Viyanayê imza kirîye. Tirkîyê di aliyê din da jî sala 1925'an wîrda, diji prensîbên huqûqî ya navnetewî, hebûna gelê Kurd inkar dike. Hukma Tirk siyaseteke sistematîk dajo, bona ku gelê Kurd bî dara zorê bide helandin, huwîyeta wî ya netewî jî ortê rabike û bike "Tirk". Ew siyaseta nijadperest iro jî bî hêztirîn tê domandin. Ew zîlm û kîrînen han dide xuyakîrîn, ku mafên mirovati çawa bêperwa tînen binlingxistin.

Zarokên Kurdan xwediyê mafên xwendin û zanyarî bî zmanê dayikê ni nîn. Bî zmanê Kurdi axiftin, bî qanûnan ve hatiye qedexekîrîn. Bî zmanê Kurdi neşriyet; bî Kurdi mûziq çêkîrîn, belavkîrîn û guhdarkîrîn, pirozîrîna cejnên neteweyî û kevneşopî wek sûc tê ditîn. Hukma Tirk navên gund û bajaran û navên cihên coğrafîk ên bî Kurdi wergerandiye Tirkî. Kurd, jî bo bir û baweriyên xwe tînen girtin û ceza digrin. Li serdagirtînen leşkerî li gund û bajaran, cezadayîna bî tevayî û girtînen bî kêyî bûne karên rojane. Belavkîrîn û mefîkirîna gundan bî navê "Parastîna sazûmana gelemperî" û bî navê "parastîna millî" piştra 12'ê îlon 1980'ê zêde bû. Xebatên hukumeta Tirk, ya aborî li mintiqeya Kurdan bî kêrî piraniya gelê Kurd nayê. Ev siyasat dibe sedemê bêkariyê, betaliyê û malanbarkîrînê.

Hukumeta Iraqê di van salên dawî da diji gelê Kurd sucê qirkîrînê bî kar tîne. Bî hezaran gundên Kurdan jî aliyê ordiya Iraqê jî ortê hat rakîrîn. Mirovên wan gundan an hatin qirkîrîn, an jî di kampan bin şertên giran da hatin komkîrîn. Hukma Iraqê, bî karanîna çêkên kimyewî li diji Kurdan hemû prensîbên huqûqî ya navnetewî dide bin lîngan. Piştî vê karanîne 16 Adar 1988'an li Halepçê 5000 mêr, jin û zaro hatin kuştin û pirtîrî 10 hezaran kes jî bî girani birindar bûn. Ev qedera cîniqî, li gundên dorberê jî li diji mirovan tê pêkanî. Ev tişt siyaseta qirkîrînê ya hukumeta Iraqê li diji Kurdan dide berçavan. Qedera 8 hezar Kurdên jî mintîqa Barzan, ku

jî Tirmeha 1983'an wîrda "jî ortê rabûne" û "wînda bûne" hin jî nayê zanî. Planê Iraqê, ku dixwaze 200 hezaran bêtir mirovan sirgûnê çolên Iraqa Başûr bike, di 25 Nisan 1989'an da wê pêkbê.

Bî bir û bawerîya têhlûke ya jî ortê rakîrîna gelê Kurd "Konferansa Navnetewî ya Mafên Mirovati li Kurdistanê" dixwaze ku ev daxwazên jêrin bî cih:

- Divê Rêxistîna Yekîtiya Netewan di çarçeveya prensîpên wekhevîya mafên gelan da, li gor prensîbên huqûqa navnetewî jî bona bî serbestî tayînkîrîna qedere û zelalkîrîna pîrsan, bîla rewşa gelê Kurd bî zûtrîn bike naveroka xwe;

- Konseya Ewropa, ku Tirkîyê jî endama wê ye, dewletên ku Konferansa Tevxebat û Ewletî imzakarîne û di sa Koma Aborî ya Ewropa ku Tirkîyê jî bona endametiye serî lîxîstîye, bîla zorê bîdin Tirkîyê ku ew wezîfeyên xwe li gora peymanên navnetewî bine cih û rûmetê bide mafê mirovatîyê;

- Dewletên ku dixwazî pîrs û dubendiyên li Rojhilata Navin bî aşîti halbîkî, divê di konferansekî pêşedemê da, ku li ser Rojhilata Navin dibe ku kombibe, pîrsa Kurdi jî tîxin naverokê û cêhd bîkî bona ku temsîlkarên siyasî ya Kurdan jî bîkevîn Konferansa Navnetewî ya Aşîtiya Rojhilata Navin;

- Sekreterê Giştî ya Yekîtiya Netewan, hêzên ku di paşê şerê Iraq-Îranê jî bona aşîtiyeke edlayî dixebitî, bîla cêhd bîkî ku temsîlkarên gelê Kurd jî di wan civînan da cihê xwe bigrin;

- Divê ew welatên peşveçûyî, heta ku mafên mirovati li Kurdistanê pêkneyê, bîla hemû alîkariyên leşkerî û aborîyê bona Tirkîyê, Iraq û Îranê bîdin birin.

- Divê hemû kes û rêxistin, sitemkariya li ser gelê Kurd, êriş û kîrînen bona jî ortê rakîrîna hebûnen wî ya diroki, çandî û jî ortê rakîrîna hûviyeta wî ya netewî protesto bîkî û divê ew cêhd bîkî ku kesên sirgûnkîrî veşerî cihên xwe; qedera kesên hatîne revandin û wîndabûyî were eşkerekirî; divê hemû rêxistin û kesa giraniya xwe bîdin li ser Tirkîyê ku ew wan kesan ra, ku jî Kurdistanê Iraqê derbazî Tirkîyê bûne angorî Konvensiyona Cenevrê statûkoya multeciya bide naskîrîn;

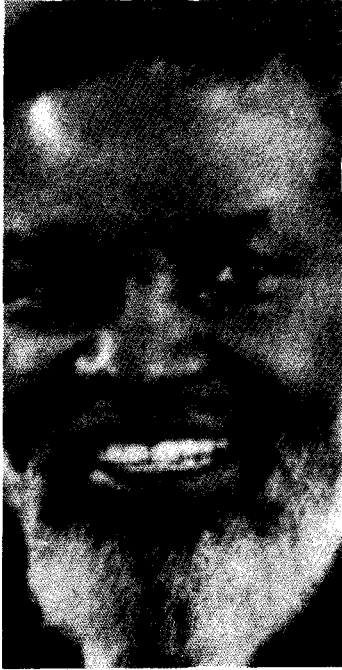
- Divê mafên zman û çandî ya Kurdên ku li dervayî Kurdistanê dijî, bînen naskîrîn; bîla hemû hukûmetan bona parastîna zman û çanda Kurdi, bona xebitandîna wî di hînbûnê da, di çapkirîna û belavkirîna da û di pêywendiyên resmî da çî lazîme çêbîkî;

- Konferans, avakîrîna rêxistinêki serbîxwe jî hukûmet û dewletan (non-governmental) pêwîst dibîne, da ku ew rewşa gelê Kurd sêrbîke û di warê binlingxistîna mafên mirovatîyê da gelemperê agahdar bike;

- Konferans biryar dide ku bî destê "Însiyatîfa Mafên Mirovati li Kurdistanê" vê "Daxuyaniya Li Ser Rewşa Mafên Mirovati li Kurdistanê" jî Sekreterê Giştî ya Yekîtiya Netewan, Konseya Ewropa, Koma Aborîya Ewropa, Seroka Parlamentoya Ewropa, serokên dewlet û hukûmetan û rêxistinên navnetewî ra bide şandin.

Bremen, 16ê Nisan 1989

Namibya: BAĞIMSIZLIK SEVİNCİ KANA BULANDI

Swapo Lideri Sam Nujoma

Namibya'da 1 Nisan 1989 tarihinde halkın büyük sevinç gösterileriyle başlayan bağımsızlık süreci, halen ülkede bulunan veya ülkeye geri dönmekte olan çoğu silahsız 300'e yakın SWAPO savaşçısının Güney Afrika'ya bağlı güvenlik güçleri tarafından öldürülmeleri üzerine kana bulandı.

1884'te Almanlar tarafından alınarak sömürgeleştirilen Güneybatı Afrika, 1. Dünya Savaşı sonrasında 1915'de, Güney Afrika'nın işgaline uğradı ve 1920 Versay Antlaşması ile de egemenlik hakları G. Afrika'ya verildi. Nüfusu 80 bin olan bir beyaz azınlığın, 1,5 milyonu aşkın siyahı baskı altında tuttuğu Namibya'da, 19 Nisan 1960'da sömürgeci G. Afrika yönetimine karşı politik alanda bağımsızlık mücadelesini başlatan Güneybatı Afrika Halk Örgütü **SWAPO** kuruldu. 1966'da Halk Kurtuluş Ordusu **PLAN**'ı oluşturarak silahlı savaşa geçen SWAPO, 1973'de Birleşmiş Milletler tarafından Namibya halkının tek yasal temsilcisi olarak kabul edildi.

G. Afrika'nın kendisine antlaşmalarla tanınmış hakları sürekli ihlal ederek, tam bir sömürgeci anlayışla ve kanlı bir biçimde yönettiği Namibya'nın yönetimini 1966'da Birleşmiş Milletler üstlendi. Yine 1978'de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 435 nolu kararla, G. Afrika'nın Namibya'dan çıkmasını ve ülke yönetiminin BM gözetiminde yapılacak seçimlerden sonra halkın seçeceği bir idareye bırakılmasını kabul etmişti. O tarihten bu güne BM'nin bu kararının gerçekleştirilmesine karşı koyan ve Namibya'yı işgale devam eden G. Afrika, Angola cephesinde Küba ve Angola birlikleriyle giriştiği savaşta gerilemesi ve Namibya'da SWAPO gerillalarının başarılı mücadelesi nedeniyle görüşme masasına oturmak zorunda kaldı. 22 Aralık 1988 tarihinde ABD ve Sovyetler Birliği'nin gözlemci olarak katıldığı, Küba, Angola ve G. Afrika'nın taraf oldukları görüşmeler sonunda, BM'nin 435 sayılı kararının uygulanmaya konması ve Namibya'nın bağımsızlığına kavuşması için bir takvim tesbiti konusunda anlaşmaya varıldı.

Varılan anlaşmaya göre bağımsızlık süreci 1 Nisan

1989'da Birleşmiş Milletler Barış Gücü askerlerinin Namibya'ya gönderilmesi ile başlayacaktı. Namibya dışındaki SWAPO gerillaları, 1 Kasım 1989'da yapılacak anayasa meclisi seçimlerine kadar Angola'da sınıra 150 km uzaklıktaki kamplarda toplanacak, ülke içindekiler ise silahlarını barış gücü askerlerine teslim edeceklerdi. G. Afrika da şu anda ülkede bulunan 40 bin askerini, geride 1500 kadarı kalacak şekilde geri çekecekti. Ancak BM-Barış gücü askerlerinin bölgeyi tanımamaları, dil sorunu ve Namibya'ya yerleştirilecek asker sayısının maddi zorluklar nedeniyle azaltılması, G. Afrika'nın görüşme masasında kabul ettiklerini, yarattığı bir provakasyon sonucu savaş alanında geri almaya yöneltti. Çoğu silahsız bir şekilde Barış Gücü askerlerine teslim olmaya gelen yüzlerce savunmasız SWAPO gerillası, G. Afrika ordusu ve yine onların yönetimindeki Namibya polislerinin saldırısı sonucu katledildiler. Bu olayların Namibya'nın bağımsızlığına yönelik açık bir provakasyon olduğu ülkedeki ve tüm dünyadaki demokratik kamuoyu tarafından anlaşıldığı halde, BM-Ba-

riş Gücü komutanı Finli Ahtisaari, SWAPO'yu saldırgan olarak değerlendiren ve anlaşmadan geri çekilme tehditini savuran G. Afrika'ya, Namibya'ya daha fazla asker yollayarak bu savaşın kısa zamanda sonuçlandırılması için bir davetiye çıkardı ve böylece "kurdu kuzulara çoban" olmaya çağırdı. Ancak SWAPO yönetiminin olaylara akılcı yaklaşımı sayesinde, ülkenin bağımsızlığına engel olabilecek gelişmelerin önüne geçilebildi ve G. Afrika'nın anlaşmayı sabote etmeye yönelik oyunu boşa çıkarıldı.

Irkayırımının ortadan kaldırılmısa, demokratik bir Namibya'nın kurulması için mücadele eden ve aynı zamanda Namibya halkının büyük desteğine sahip SWAPO'nun, G. Afrika ve diğer işbirlikçi güçlerin tüm engellemelerine rağmen, 1 Kasım 1989'da yapılacak seçimlerden en büyük politik güç olarak çıkması bekleniyor. Kuşkusuz bu, ırkçı-sömürgeci G. Afrika ve onun destekçilerine vurulmuş büyük bir darbe olurken, yine komşu G. Afrika'da aynı amaçlar doğrultusunda mücadele veren demokratik güçler açısından da bir zafer olacaktır.

TÜKETMEZSEK ÜRETMEYİZ!..

Faşist cuntanın kemiğe dayadığı bıçak, Mart sonu ve tüm Nisan ayı boyunca binlerce işçiyi direnişe götürdü. 12 Eylül 1980'den buyana açıktan açığa uygulanmakta olan işçi düşmanı politikanın, burjuvazinin beklentisinin aksine istenilen başarıyı sağlamadığı ortaya çıktı. Teksesli, düşüncesiz, hak ve hukukunu aramayan bir toplum yaratmak isteyen Evren ve ekibinin hesabı tutmadı. Yaratmak istedikleri "ünüformasız demokrasi" hevesleri 26 Mart seçimleri ve onu izleyen dönemde kursaklarında kaldı.

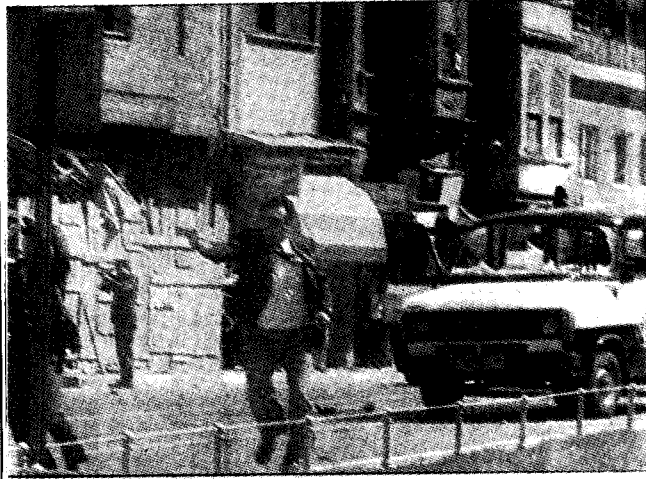
İşçiler açısından özellikle kamu sektöründe toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesi, bardağı taşırın son damla oldu. İlk başta kendisini "pasif" direnişler biçiminde ortaya koyan işçi eylemleri, giderek üretimi durdurma noktasına geldi. Eylemlerin kitleselliği ve öne sürülen talepler, iktidarın ve sarı TÜRK-İŞ yöneticilerinin rüyalarını kaçırdı, kaçırmaya devam ediyor.

Toplu viziteye çıkma, yemek boykotları, servis otobüslerine binmeme, saç kesme, yalınayak yürüme, tek kol ile çalışma vb. eylemler biçiminde kendisini gösteren işçi direnişleri, Türkiye'yi ve Türkiye Kürdistanı'nı bir uçtan diğer uca kadar sardı. Bu eylemlerde işçi sınıfı dar ekonomik istemlerden de öte, genel grev hakkından, Özal'ın istifasını talep etmeye kadar varan bir dizi ekonomik ve siyasal talebi kamuoyunun gündemine soktu. İşçi direnişleri, iktidarın birleşik güç karşısındaki çaresizliğini ortaya koyarken, ülkenin en önemli politik gücünün işçi sınıfı olduğunu birkez daha gösterdi.

Fazla söze gerek yok. Daha bir kaç yıl önce içten içe konuşulan talepler, bugün çok daha yüksek sesle, tek yumruk ve tek yürek biçiminde onbinler tarafından haykırılmaktadır. İşçi sınıfının istemi açık ve nettir: "Biz tüketmezsek üretmeyiz!"

LER BELİRLİYOR..

BUYUR!

1 MAYIS YİNE KANA BOYANDI

İşçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs, Türkiye'de birkez daha kana bulaşmıştı. Mehmet Dalcı adlı 18 yaşındaki genç, 1989 1 Mayıs'ının şehidi oldu.

1 Mayıs öncesi rejimin kolluk güçleri, işçi semtleri başta olmak üzere, birçok yerde operasyonlar yaptılar. Binlerce kişiyi gözaltına aldılar. Açıkça hükümetin başı "kim yürürse yürüsün, engel oluruz derken", İçişleri Bakanı, gösteriye kalkışanlara engel olmak için, her türlü silahı kullanacağını söyleyerek, terör estirdiler.

İstanbul, İzmir, Adana gibi işçi sınıfının yoğun olduğu yerler başta olmak üzere, Bursa, Kayseri, Antep, Diyarbakır ve birçok yerde yığınlar polis ve asker barikatlarını aşarak gösteri yaptılar. Herşeye rağmen, 1 Mayıs'ı yaşatacaklarını burjuvaziye ve onun sopalı iktidarına gösterdiler.

1 Mayıs öncesi sık sık "yürümekten" bahseten İnönü ve Baykal, işin ciddiyetini gördükleri andan itibaren, "biz izinli gösterileri kasetmiştik" diyip, yan çizdiler. 1 Mayıs günü binlerce insan, kurşunlar ve sopaların altında meydanlarda yürürken, kendileri, "dokunulmazlık" zırhına bürünerek, TÜRK-İŞ merkezine kadar yakalarına "kırmızı karanfil" takılmış bir vaziyette "yürüdüler".. Demirel ve Erbakan'ın gösterdiği cesareti bile gösteremediler..

Mücadele tarihi kanla süslü işçi sınıfı, Evren, Özal, İnönü, Baykal ve Demirel gibilerinin kimler hesabına politika yaptıklarını; hangi sınıfın temsilcileri olduklarını 1 Mayıs'ta birkez daha yaşayarak gördü..

Türkiye ve T. Kürdistanı'ndaki gelişmeler, şunu açıkça ortaya koyuyor ki, hergeçen gün zorbalılar için daha kötü olacaktır. Ve 1990 1 Mayıs'ı burjuvaziye 1989'u aratacaktır...

Iserlohn:

KÜRT KÜLTÜRÜ ÜZERİNE KONFERANS

Iserlohn Protestan Akademisi'nde 7-9 Nisan 1989 tarihinde "Federal Almanya'da Kürt Kültürü" adı altında bir konferans yapıldı. KOMKAR, önceki konferanslarda olduğu gibi, bu konferansın da ön hazırlık çalışmalarında bir yıl boyunca görevler aldı. Konferansın örgütlenmesinde ve yürütülmesinde Akademi yönetmeni Dr. Sareika'nın yanı sıra, KOMKAR MYK Üyesi A. Saydam da görev almıştı. Konferansa KOMKAR'ın yanı sıra, KKDK ve UDK da katılmışlardı.

Konferans ile ilgili duyuru ve el ilanları, gerek Iserlohn Akademisi, gerekse KOMKAR tarafından çeşitli kişi, kuruluş ve örgüte ulaştırıldı, geniş katılımın sağlanması için çaba sarf edildi.

Konferans ile ilgili çıkarılan el ilanında, Akademi görevlisi Dr. Sareika'nın yazdığı önsözde özetle şu görüşlere yer veriliyordu:

"Kürtler, Türkiye, İran, Irak, Suriye ve Sovyetler Birliği'nde yaşamaktalar. F. Almanya Cumhuriyeti'nde de işçi ve mülteci olarak yaşayan 350 bin Kürt, yabancılar içinde sayısal olarak en büyük gruplardan birini oluşturmaktadır. Kendi ülkelerinde takibata uğrayan ve politik olarak ülkesi tanınmayan Kürtler, FAC'de de kendilerini dışı karşı temsil etmede güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Almanlar çoğu kez Kürtlerin ayrı bir halk olma hakkını görmezlikten geliyorlar.

F. Almanya gibi ülkelerde Kürtlere, ulusal kimliklerine sahip çıkma şansı doğmaktadır. Burada bu halkın fertleri olarak Kürtçe konuşma, kendi etnik ve toplumsal sorunlarını dile getirme olanakları vardır. Bir çok Kürt ilk kez yurt dışında kendi dilinde okuyup-yazma olanağı buluyor. Bu konferansın amacı; Kürtlerin içinde bulunduğu duruma işaret etmek, onların çok yönlü kültürel etkinliklerini ciddiye almak, bu kültürün F. Almanya'daki Kürtler için taşıdığı öneme parmak basmak ve bir halkın kültürünün yaşaması için çözüm yolları aramak olacaktır."

Üç gün boyunca devam eden Konferans'ta Kürt kültürü değişik yönleriyle irdelendi.

Konferansta tartışılan ana konular şunlardı:

- Göçmenlik süresinde kültürün fonksiyonu;
- Kürt kültür tarihine ve Kürdistan'ın aktüel durumuna genel bir bakış;
- Kürt ve komşu kültürlerin birbirlerine olan etkisi;

EVANGELISCHE
AKADEMIE
ISERLOHN

- Kürt kültürünün F. Almanya'daki gelişimi.

Göçmenlik Süresinde Kültürün Fonksiyonu üzerine tezini sunan Dr. Peter Spielmann, özetle şunları söyledi:

"Halkların ulusal kimliklerini korumada dil ve kültür oldukça büyük rol oynamaktadır. Kültür aynı zamanda kişinin kendi kişiliğini koruma ve diğer insanlarla ilişki kurma aracıdır. Baskının olduğu ülkelerde kültürün önemi daha da büyüktür. Tüm baskılara rağmen Kürt ve Ermenilerin ulusal varlıklarını bugüne kadar korumalarında, dil ve kültür önemli bir rol oynamışlardır. Yine bir kültürün ayakta kalması, diğer kültürlerle ilişki içinde olmasıyla mümkündür."

Uluslararası Böhüm Kemnade şenliklerinin organizatörü de olan Dr. Spielmann, konuşmasına şöyle devam etti: "1974 yılında federal işleri bakanlığı 'Kürt ve Ermeni gruplar kemnade şenliklerine alınmasın, çünkü onların katılımı NATO müttefigimiz Türkiye'yi zayıf düşürüyor' şeklinde bir müracatta bulundu. Bugün de aynı doğrultuda müdahalelerin olduğuna işaret etmek isterim."

Dr. Meyer Ingwersen ise, Türkiye'de Kürt kültürü üzerindeki baskılara ve bu kültürün kaybolma tehlikesine dikkat çekerek konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bugün en büyük tehlikeyi Kürt sözlü kültürü yaşamaktadır. Bu kültür mutlaka yazıya dökülüp kurtarılmalıdır. F. Almanya'da Türkiye'nin baskı politikasına ortak olmaya son vererek, Kürtlerin sosyal ve kültürel taleplerine kulak vermelidir. Kürt kültürünün geliştirilmesi için gerek-

li destek sağlanmalıdır. F. Almanya'daki Kürtler, diğer grupların yararlandığı tüm sosyal haklardan yararlanmalıdır."

Hüseyin Erdem de, Kürt ve komşu ülke kültürlerinin birbirlerini etkilemesi üzerinde durarak, şimdiye kadar Kürt kültürü üzerinde bilimsel araştırma ve çalışmaların yapılmadığına işaret etti. Erdem konuşmasına şöyle devam etti: "Kürt kültürü bugün, özellikle Türkiye Kürdistanı'nda yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Kürt aydınları, yangından mal kaçırır gibi kaybolma tehlikesi içinde olan bu kültürden bir şeyler kurtarmaya çalışıyorlar. Dünya kültürünün bir parçası olan Kürt kültürünün kaybolmasına, yok edilmesine göz yumulmamalıdır."

Dr. Kemal Seydo konuşmasında özellikle Kürtler için kendi ülkelerinde varolan zorlukların, değişik biçimlerde yurtdışında da devam ettiğine değinerek, **Kürtler ve Kürtlerde Film Sanatı** üzerinde durdu.

Konuyu Kürtler üzerine yapılan filmler, "sömürgeci güçlerin filmlerinde Kürtler ve sürgündeki Kürt film yapımcıları" başlığı altında anlatan Dr. Kemal Seydo, filmin, bir halkın kültüründeki önemi üzerinde durdu. Kürt film yapımcılarının ülkede baskı ve yasaklar yüzünden, yurtdışında ise mali olanaksızlıklar yüzünden çalışma yapamadığına işaret etti.

Konuşmacıların tezlerini sunmasından sonra, konferans, grup çalışmaları şeklinde devam etti. Konular şöyle belirlenmişti:

1. Araştırma ve kültür polotikası bakımından Kürt sorunu;
2. Sürgünde sanatsal çalışma;
3. Sürgünde yazarlık ve sorunları;
4. Yezidi ve Müslüman Kürtlerin F. Almanya'da birlikte yaşaması ve Hıristiyanlarla ilişkileri.

Çalışma gruplarında Kürt kültürü ve Kürt sorununun geniş bir şekilde tartışılmasından başka, federal ve eyalet hükümetlerine, kültürel ve sosyal çalışma yapan kuruluşlara yönelik talepler de dile getirildi.

Bu taleplerden bazıları şunlardı:

- Kürtlerin varlığı F. Alman hükümeti tarafından resmen tanınmalı;
- Diğer yabancı grupların sahip olduğu sosyal haklar Kürtler için de geçerli olmalı;
- Şehir ve okul kütüphaneleri, Kürt ve Kürdistan ile ilgili eserlere yer vermeli;
- Kültür ve sosyal kurumlar, Kürt dili ve kültürüne yönelik çalışmaları

maddi olarak desteklemeli, teşvik etmeli.

Konferansın son gününde bir açık oturum düzenlendi. Oldukça tartışmalı geçen açık oturuma konuşmacı olarak şu kişiler yer aldılar:

Alman Kızılhaç Teşkilatı adına Bernd Döveling,

NRW-Eyaleti Kültür Bakanlığı adına Günter Solle,

Baskı Altındaki Halklarla Dayanışma Kurulu adına Tilmann Zülch,

WDR-Dortmund'dan Alican Wilens, KOMKAR, KKDK ve UDK temsilcileri.

Kültür Bakanlığı adına Günter Solle, Kürtler için ana dilde ders hakkının verilmesinin yine Türkiye ile imzalanan ikili sözleşmeler nedeniyle Kürtlere yönelik çalışmaların desteklenmesinin zor olduğunu belirtirken, Türk hükümet yetkililerinin bu gibi çalışmalara tepki gösterdiklerini söyledi. Solle, konuşmasında müzik ve sanatsal çalışmaların destek ve teşvik edildiğini, ancak direkt Kürtlere değil de, kişilere yapılabileceğini söyledi.

Solle'nin konuşması gerek Kürt, gerekse Alman izleyicilerin sert eleştirilerine neden oldu. Bir Alman, Türk hükümetinin Kürtlere yönelik ırkçı ve inkara dayanan politikasının F. Almanya'da devam etmesini protesto ettiğini ve bu şartlar altında Alman vatandaşı olmaktan utanç duyduğunu söyledi. Diğer birçok konuşmacı da Kemalist politikanın F. Almanya'da aynen uygulanmasını ve bağımsız bir ülke olan F. Almanya'nın Türk hükümet yetkililerinin müdahalesine boyun eğmesini anlamadıklarını vurguladılar. Açık oturumu idara eden H. Erdem, Türk jandarması sadece Kürdistan'da değil F. Almanya'da da kol geziyor diyerek, özgürlük ve demokrasi adına bu durum düşündürücüdür dedi.

Bernd Döveling, Kürtlere yönelik çalışmaları desteklemeye hazır olduklarını ve ilk aşamada çıkarılacak bir Kürtçe-Almanca dergiyi finanse etmeye hazır olduklarını söyledi. Böyle bir derginin Kürt PEN denetiminde çıkarılmasında prensip kararına varıldı.

Tilmann Zülch, F. Almanya'da Kürtlere karşı Kemalist politikanın uygulandığını ve bu politika değişmediği sürece çok şeylerin gerçekleşmeyeceğine işaret etti.

WDR-Dortmund'dan Alican ise, ilk yerel Kürtçe yayına Türk ve Alman makamlarından gelen baskıya ve gerici Türk çevrelerinin baskı, şantaj ve tehditlerine parmak basarak, demokratik çevrelerin bu baskıları göğüslemesinde, özellikle

radio konseyinin kararlı tutumundan övgüyle bahsetti. Kürt grupları adına yapılan konuşmalarda uluslararası sözleşmelere, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin aldığı kararlara işaret edilerek, F. Almanya'daki Kürt grubunun sosyal haklardan mahrum bırakılmayacağı belirtildi.

Kısaca söylemek gerekirse ilk kez Kürt kültürü üzerinde böyle bir konferans gerçekleştirildi. Böyle bir konferansın başlıbaşına bir başarı olduğu inancındayız. Ayrıca Konferans'ta sömürgeci Türk rejiminin kollarını F. Almanya'ya kadar nasıl uzattığı, de-

mokrazi havarisini geçinen F. Almanya yetkililerinin bu inkara dayanan politikaya alet olmaları daha açık şekilde gözler önüne serildi ve mahkum edildi.

F. Almanya'da Kürtlerin bir grup olarak tanınması doğrultusunda verilen mücadele her geçen gün yeni mevziler kazanıyor. Iserlohn'da yapılan konferans verilen bu mücadelelerin bir parçasıdır. Meşru bir zeminde gelişen bu mücadelemizi daha da ileriye götürmek için çalışmalarımız her alanda aralıksız sürdürülmelidir.

Hamburg: Kürdistan Şehitlerini Anma Gecesi

29.4.1989 günü Hamburg Kürdistan İşçi Derneği, Kürdistan Şehitlerini Anma Gecesi düzenledi.

Gece, açış konuşması ve saygı duruşuyla başladı. Hamburg Kürdistanlı Kadınlar Komitesi'nin korosunun sunduğu halk ve direniş türküleri kitlenin ilgi ve beğenisini kazandı.

Günün anlam ve önemini belirten Kürtçe ve Türkçe konuşmalar yapıldı. Konuşmacılar, 31 Mart'ın anlam ve önemi üzerinde durarak, şehitleri anmanın ve mücadelede yaşatmanın tarihi önemini vurguladılar. Özellikle konuşmacılardan birinin şu sözleri oldukça anlamlıydı: "Biz biliyoruz ki, ülkemiz halkımızın istemi ve onayı dışında parçalanmıştır. Düşman bir değil, birden fazladır. Bu da zorlu bir mücadeleyi gerektiriyor. Özgür ve sömürsüz bir toplum yaratabilmek için mutlaka bedel ödemek gerekir. Çünkü özgürlük

ağacı şehitlerin kanıyla beslenir..."

Değişik ozan arkadaşların sundukları programlar yanısıra "Koma Dilan Gurubu" birbirinden güzel türküler sundu ve kitlece coşkulu bir şekilde alkışlandı. Müzik eşliğinde dia gösterildi. Dılar gösterilirken kitle sık sık "Biji Azadiya Kurdistan", "Kahrolsun Sömürgecilik", "Biji Partiya Sosyalist a Kurdistan a Tirkîyê" sloganlarını haykırdı.

Ayrıca gecede 16 Mart 1988 tarihinde Halepçe'de gerçekleştirilen katliamı sembolize eden bir tiyatro parçası folklor eşliğinde sunuldu. Denilebilir ki, o an kitledeki heyecan son doruktaydı. Bu bölümde sık

sık "Bimre Saddam, Biji Kurdistan" sloganı atıldı.

Gece tanınmış halk ozanı Emekçi ve Dilber'in programlarıyla son buldu.

Gecemize aralarında İKDP, YNK, KOMKAR, Halkın Fedailer (Çoğunluk), TUDEH, Hamburg Kürdistan Komitesi ve Hevkar'ın da aralarında bulunduğu çok sayıda örgüt dayanışma mesajı gönderdiler. Şehitlerimizi anma gecesi onların onurlu yaşamlarına yakışır bir şekilde, coşkulu bir şekilde son buldu.

Şiyar

“Lî Serê Çiyayên Kurdistan Kar û Barên KOMKAR’ê tê Axiftin”

Hevalên xebatkar û tekoşer yên KOMKAR’ê!

Sexmerati cehd û xebata we ya hêja û berbiçav. Arikari û dilsoziya we di tevgera rîzgariya gelê me da. Xasîma hember çekên kimyayî û cinayetên Baas xebata we pirozbahiyek mezîne. Lî we û hemû xebatkarên rêxistinî we silavên birati rê dikim û di xebata we yê hêja da serkevtinê dixwazim.

Hevalno!

Navê KOMKAR’ê di nav hemî perçên Kurdistanê, û her weha nav welatparêzan da hatiye naskirin û pîr bi qedr û rûmet e. Ez dixwazim bûyereki ku min bi çavên xwe dit û bi guhên xwe bihist, ji kovara we ya hêja ra binivîsim.

Roja 4’ê Adarê sala 1989’an da ez, di gundek Kurdistanî Iraqê, li nav hêzên pêşmerge YNK û hindek gundi û xelkê mi-hacir û helatîyên bajarê Helebçeyê wêran da bûm. Ew gund li ser sinor e. Ez li bingeheki pêşmerge da runiştibûm, ber bi nivro bû. Wextekî min dit zilameki 40-45 salî derî vekir û hate jor û silav li me kir. Civate rûniştî silava wi wegerand û ber wi rabûn. Hemîyan destê wî givaştin. Ev zilam, paşê hêdi hêdi paştî vekîşîya û çû nêzîki derî li ser çokan da rûnişt. Paşê herdu destên xwe vekir û ser çokan da dani. Çavên xwe li civatê gerand.

Diyarbû ku belayek mezîni bi serê vî Kurdê jar û belengaz da hatibû. Belê ma li vî welatî da gundê kijan Kurdi nehatiye wêrankirin, xirabkirin; mal lê nesotiye, xwîna wana nehatiye rijandin. Lê diyar bû, ku birin û kul û derdê wî zilamî, pîr girantir bû. Hevaleki pêşmerge (Kak Nevzat) got:

“Xalo, keremke were li

jor rûnê. Ji me ra bêje. Kanê ji kuderê tê, dixwazi herî kêderê?”

Ev zilam gelek perişan bû: Rihên wî dirêj bûn, kum li ser xwar bibû. Ji çavên wî bê hêvîti, bê çareti, pepûki dibarî...

Piştî pîrsa Kak Nevzat, ev gundiyarê reben usa got: “Cihê min pîr xweş e. Bi ditîna we ez gelek şên bûm. Feqet min ricayek ji we heye. Ez ketime ber bextê we, alikariya min bikin.”

Kak Nevzat, got keremke xalo. Her çi emreki te heye bêje. Her çi ji destê me bê, emê alikariye te bikin.

Evi zilamî piştî wan gotinên şîrin û xweş, gewriya xwe paqij kir û dest bi gotina xwe kir û usa got:

“Qurban, navê min Yarmistefa Nazîm Îsa ye. Xelkê Helepça wêran im. Ez, du heyva pêş wêrankirî û

qirkirina xelkê bajarê me ji aliyê Baas ve hatim girtin. Wana min hetani bajarê Bexdayê bîrin. Gelek eziyet, lêdan, kiryarên pis li me kirin. Lê piştî 11 heyvan, ez ji destê wan qetilkaran filitim. Ew nehiştin, ku ez biçim ew cihê wêran û kavilkirî. Min dixwast, bizanîm ku zarokên me li kîderê hatine çalkirin. Ji bo kuştina min ev pîrsa bes e û gelek e ji.. Qurban, bo min nameyek hatiye, li gel du şiklan. —Ewî destê xwe dirêji paşîla xwe kir û kaxizek ani der û vekir. Du şikil di nav da hebûn.—

Ewî herdu şikil dirêji Kak Nevzat kir û got:

“Qurban, ev e koçerê xulama te; 2 salî ye, keça min e. Ev ji xizana min e. Xeber gihîştîye min, ku ji mala me bi tenê ev herdu can rîzgarbûne û li gel karvanên xelkê xwe, xwe gi-handine Îranê. Û dibêjin

nîha li nêzîki bajarê Xanê da nîn. Kurê Haci Îsmail wê rojê hatibû. Mirovên me ne. Ewî cabê daye min.”

Şiklê koçera delal û dayka cigerbixwin di nav destê xal Yarmistefa da bûn, çavên wî bi hêşîr tîji bûn. Û usa got: “Qurban, min 7 zarok hebûn. Ji wana her ev zarok û dayka wê xilasbûn. Nêzîk 50 mal; xal û xarzi, mam û bira û pîsmamên min hebûn. Nizanim ki maye û ki nemaye.. Lê pîraniya wana ne mane.. Ocaxa wana temîriye... Belê qurban, hemî kuştin.”

Demeki bédeng bû. Paşê destên xwe bilind kir û got: “Xudê... Xeta û gunehên me çi nînin?. Ne em ji evdên te nîn û musliman in.. Ev çi belaye te serê me anî; hetanî kingê ev agir û mîrîn û zulm li ser me bibare?!”

Kak Nevzat, jê pîrsî: “Xalo can, em nîha bo te çî bikin? Çî emirdiki bêje, di xîzmeta te da nîn.”

Yarmistefa pey wan qîsên pîr bi hêvî û xweş da şên bû û got: “Qurban, kerema xwe bo min kaxizek wergîrin û alikariya min bikin, ku ez biçim koçera xwe ya bedew û dayka wê ya bê xudan li muhacirî û di kolanên xelkê da bibînim.. Ewana ji nîzanin ez mame. Ew hew dîzanin ku ez ji hatime kuştin...”

Kak Nevzat daxwaza Yarmistefa anî cih û wî ji me gîşka xwatirê xwe xwest û bi rêket.

Pey rêketina wî, di nav civatê da li ser qirkirina Helepçe behs germ bû. Par di vî heyvê da, bi hezaran Kurd bi çekên kimyayî hatibûn kuştin. Bi hezaran ji seqet bûn.

Di nav germiya meselê da, navê KOMKAR’ê ji ha-

TÜRKİYE KÜRDİSTANI'NDAKİ SAĞLIK DURUMUNA BAKIŞ • Doktor XIDO

Konu sağlık olduğu için sağlığın tarifini yapmak gerekir. WHD'nin (Dünya Sağlık Teşkilatı) kabul ettiği tarif şudur: Bedensel, ruhsal ve toplumsal iyilik durumudur.

Sağlık, anne karnındayken başlayıp, ölüme kadar süren bir süreci kapsamaktadır. Bazen bu süre oldukça kısa olur: Kişinin ömrü daha fazla yaşamaya yetmez, hastalıklar karşısında yenilir. Böylelikle ömrü de noktalanır. Bu, kişinin sahip olduğu sağlık şartlarına bağlıdır.

Türkiye Kürdistanı'nda uygulanmakta olan sağlık sistemi nitelik ve nicelik olarak çok boyutlu bir sorundur. Sağlık koşullarının yetersiz oluşu veya sağlık kurumlarının hiç olmaması; yine olanların yeterli gelmeyişi veya personel, araç-gereç ve ulaşım olanaklarına sahip olmayışı..

Türkiye Kürdistanı'na doktorlar ve hemşireler zorunlu hizmet için gönderiliyorlar. Atandıkları yöreye yabancılardır ve aynı zamanda meslek tecrübeleri olmayan yeni mezunlardır. Asıl görevleri tayin edildikleri yerlerde, insanların sağlık sorunlarının çözümüne yardımcı olmak iken, bunların ezici çoğunluğu, "zorunlu hizmeti" yorulmadan, etliyesütlüye dokunmadan günlerin bitmesini beklerler. Tabii ki bu "zorunlu hizmet" mantığı ile gerçekten Kürdistan'daki insanlara yardımcı olmuyorlar. Bu ise Türk hükümetinin yıllardan beri sürdürdüğü sömürgeci politikanın yansımasıdır.

Bu nedenlerden dolayıdır ki, Kürdistan'daki doğumlar büyük bir risk altında gerçekleşmektedir. Bazen doğum olayı, kadın tarlada çalıştığı zaman veya hayvanları sağdığı zaman cereyan eder. Doğum öncesi istirahat tüm dünyada uygulanır. Kürdistan'da ise, hamile kadınlar, doğum öncesi bundan yararlanmak şurda dursun, doğum anına kadar çalışmak zorundalar.. Bu ise, sömürü düzeninin kadınlara uyguladığı politikanın bir parçasıdır.

Hamilelik süresince yeterli ve düzenli kontrolden de bahsetmek mümkün değil.. Halbuki normalde hamileliğin 8. ayına kadar hamile kadın ayda en az bir kez doktor kontrolünden geçmeli; idrar ve kan tahlilleri yapmalı. Kürdistan'da öyle kadınlar var ki, 10 çocuğu var henüz hayatında bir kez dahî doktor yüzü görmemiştir. Ayrıca hamilenin, kendisinin ve taşıdığı bebeğin sağlığı

için gebeliğinin 3. ayından sonra protein ve vitamince zengin besinleri alması gerekir. Ayrıca her gebelikte Tetanoz aşısı olması gerekir ki, hamilelik ve doğum sırasında tetanoz mikrobuna karşı bağışıklık kazansın. Böylelikle ölümcül tetanoz hastalığına karşı korunmuş olur. Bu, bilhassa Kürdistan'daki hamileler için daha gereklidir, çünkü doğum şartları daha kötüdür. Doğumların hemen hemen çoğu evlerde oluyor. Ev ise, doğum için hiçbir zaman uygun şartlar taşımaz.. Böylelikle annenin ve yeni doğan çocuğun, tetanoz hastalığına yakalanma riski daha fazladır. Kürdistan'da birçok hamile kadın ve yeni doğan çocuk bundan dolayı yaşamlarını yitiriyorlar.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, doğum ve doğum sonrası bakım da önemlidir. Doğumun hijyenik (sıhhi) şartlardan yoksun bir yerde olması, anne ve bebeğin mikrop kapmasına neden olur. Böylelikle anne ve bebek, bulaşıcı hastalıklara karşı koyamaz. Bu yüzdendir ki, Kürdistan'da çocuk ölüm oranı yüksektir. Dünya Sağlık Teşkilatı'nın 1985'de verdiği rapora göre Türkiye'de doğan çocukların ölüm oranı yüzde 19,4, genel çocuk ölüm oranı ise yüzde 3 civarındadır. Bu oranlar Türkiye Kürdistanı'nda daha yüksektir. Bir karşılaştırma yaparsak, Bulgaristan'da yeni doğan çocuklarda ölüm oranı yüzde 2,2 ve genel çocuk ölüm oranı yüzde 1'dir.

Bu risk anneler için de geçerlidir. Doğum sonrası 42. güne kadar olan

süreye lohusalık dönemi (Doğum sonrası dönem) denir. Bu dönemde anneler için ayrı bir bakımın yapılması gereklidir.

Annelerin çoğu okuma-yazma bilmedikleri gibi, Türkçe konuşmayı da bilmiyorlar. Bundan dolayı yeterli bilgi sahibi olamıyorlar. Örneğin doğum sonrasında annelerin kemer takmaları gerekir. Böylece bacaklardaki kan dolaşımı kolay olur, annelerin bacakları kan pıhtılaşmasından korunmuş olur. Fakat Kürdistan'daki anneler, doğum sonrası kemer takmanın sağlıkları için daha faydalı olduğuna inanmaktalar. Böylelikle bacaklardaki kan dolaşımı rahat olmaz, pıhtılaşma olur. Anne bu emboli (pıhtılaşma sonucu oluşan olay) ile ölebilir.

Doğum sonrası dönemde annenin, doğum yollarından (vajinadan) mikrop kapmaması için, duş şeklinde banyo yapması gerekir. Fakat Kürdistan'daki konutların büyük bir kısmı buna elverişli değil. Bundan dolayı doğum sonrası enfeksiyonun (mikropların oluşan bulaşıcı hastalık) neden olduğu hastalık anne ve bebeğin hayatı için tehlikelidir. Halbuki gelişmiş ülkelerde doğum sonrası bulaşıcı hastalıklardan ölen anne sayısı oldukça azdır, hatta hemen hemen yok gibidir.

Gelecek sayıda 0-6 yaşındaki çocukların normal bakımı nasıl olmalı ve Türkiye Kürdistanı'ndaki 0-6 yaş grubu arası çocuklar üzerinde yaptığım bir araştırmayı sunacağım.

Avusturya:

KİMYASAL GAZ KURBANLARI KÜRTLERLE DAYANIŞMA İÇİNDEKİ ÖĞRENCİ İNSİYATİFİ İLE SÖYLEŞİ

Bilindiği gibi gazetemizin 114. sayısında, “**Öğrencilerin Kürt Halkıyla Örnek Bir Dayanışması**” başlığı altında bir yazı yazmıştık. Söz konusu öğrenciler, Avusturya'nın St. Pölten şehrinde Mart ve Nisan aylarında Kürt halkıyla dayanışma amacıyla bir dizi etkinlikler düzenlemişler. Öğrenciler tarafından düzen-

lenen eylemlere yöredeki KOMKAR taraftarları da katılarak, eylemi desteklemişler.

ZİMAG arkadaşımız, girişim sözcüsü **D. Bajallan**'la konu ile ilgili bir röportaj yapıp, gazetemize göndermiş. Aşağıda arkadaşımızın yaptığı röportajı sunuyoruz.

D. KOMKAR

tanıdıkları için teşekkür etmek istiyorum.

Bu örnek çalışmanın, diğer okullarda, örneğin F. Almanya'daki okullarda hayata geçirilmesi çok iyi olacaktır.

Zimlag: Sayın Bajallan son çalışmalarınız hangi yönde oldu?

Bajallan: Kamuoyunun dikkatini Kürt halkının içinde bulunduğu korkunç duruma çekmek için, 31 Mart, 1 Nisan ve 7 Nisan 1989 tarihlerinde St. Pölten şehir merkezinde bilgilendirme masaları ve taleplerimizi içeren bir listeyi imzaya açtık.

“Kürt hiroşması” Halepçe'den sergilenen dehşet verici resimlerle, öğrenci ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgiler bir çok insanın ilgisini çekti, çok sayıda imza toplandı. Yerel basın eyleme oldukça geniş yer ayırarak, olumlu haberler yazdılar. Bu yönde yapacağımız çalışmalara bundan böyle destek vereceklerini bildirdiler.

Bu eylemimiz bir yandan St. Pölten sakinlerini Kürt sorunu konusunda duyarlı kılarken, diğer yandan değişik bölgelerdeki Kürtlerin birbirlerine yakınlaşmasını sağladı.

Zimlag: Bundan sonraki çalışmalarınız neler olacak?

Bajallan: Biz, bu sorunun çabucak unutulmaması ve Kürtlere azami insani ve politik desteğin verilmesi için bir taraftan kamuoyuna yönelik çalışma yürütürken, bir taraftan da daha fazla öğrenci ve okulu bu çalışmaların içine çekmek için çaba harcayacağız.

Zimlag: Sayın Bajallan röportaj için teşekkür ederim.

Zimlag: Sayın Bajallan, bize gelişmelerin nasıl ve ne zaman başladığını anlatabilir misiniz?

Bajallan: Uluslararası Af Örgütü'nün bir toplantısı sonunda arkadaşım ve meslektaşım Prof. Mag. B. Paumann, beni insan hakları gününe denk düşen tarih dersine davet etti. Bu derste benden, Kürt sorununu; özellikle İran, Irak ve Türkiye'de Kürt halkının haklarının nasıl ayaklar altına alındığı konusunda bilgi vermem istendi.

Anlatılanlardan çok etkilenen öğrenciler, bana baskıya uğrayan, baskıda hiç sözü edilmeyen Kürtlere yardım etmek için Avusturya gibi demokratik bir ülkede ne yapabileceklerini sordular.

Zimlag: Şimdiye kadar ne gibi somut çalışmalar yapıldı, kısaca bilgi verir misiniz?

Bajallan: İlk adım olarak yüksek düzeydeki yetkililere, federal ve eyalet hükümet sorumlularına, gazetecilere mektup yazarak Kürtleri baskı altında tutan devletler nezdinde girişimde bulunarak, insan haklarının ihlal edilmesini protesto etmelerini istedik.

Daha sonra öğrenciler, bir banka hesabı açtılar. Bu hesap numarasını da burada vereyim:

Sparkasse St. Pölten
Felicitas Heckman, Kimyasal gaz kurbanları Kürtlerle dayanışma içindeki öğrenci insiyatifi
Konto Nr.: 0001-228402 BLZ: 20256

Açılan bu hesabın amacı Türkiye'nin Doğusunda gözaltını andıran kamplarda yaşayan binlerce Kürt mültecisine bir doktor göndermektir.

Ayrıca Kürdistan'daki güncel gelişmelerle ilgili olarak, öğrencileri bilgilendirmek ve onları dayanışma hareketi içine çekmek için bir duvar gazetesi hazırladık.

Özellikle okul müdürü ve eyalet okul konseyine, Avusturya'daki demokratik eğitim çerçevesinde bize bu konuda serbest çalışma imkanı

Yunanistan:

Yurtsever Güçler İlk Kez Birlikte Newroz'u Kutladılar

Newroz bu yıl Yunanistan'da her yıl olduğundan çok daha kitlesel ve coşkulu bir şekilde kutlandı. 28 Mart'ta Atina'da **Alabra Tiyatro Salonu**'nda yapılan kutlama gecesine 700'ü aşkın kitle katıldı.

Gece "**Ey Reqip**" marşı eşliğinde,

de, şehitler anısına bir dakikalık saygı duruşu ile başladı. Geceyi düzenleyen örgütler (TEVGER-Yunanistan Komitesi, İKDP, İKSP, KSSE) adına yapılan konuşmada halkımızın Kürdistan'ın dört parçasındaki yaşamı ve mücadelesi anlatıldı. Daha

sonra Yunanistan Bağımsız Barış Hareketi Başkanı (AKE) **Mihail Peristerakis** bir konuşma yaptı. Peristerakis, Kürt halkının haklı ve onurlu mücadelesi ile dayanışma içerisinde olduklarını, bu dayanışmayı bundan sonra da arttırarak sürdüreceklerini belirtti.

Geceye çıkan genç ozanlarımız değişik halk türkülerini çalıp söylediler. Folklor ekibi Kürdistan'ın değişik yörelerinden birçok oyunu başarılı biçimde sundu.

Irak Kürdistanı'ndan M. Reşit adlı bir yurtseverin ailesiyle birlikte hazırlayıp oynadığı tiyatro, tüm konukların beğenisini topladı. Oyun 1988'de Halepçe kentinde yaşayan bir ailenin çocuklarının yaşgünü kutlamasını sunarak başladı. Bu esnada Halepçe kentine karşı kimyasal silahlar kullanılıyor. Zehirli gazlarla katledilen binlerce aileden sadece bir ailenin trajedik sonunu göstererek biten oyun izleyiciler üzerinde şok etkisi yarattı. İzleyicilerin büyük çoğunluğu göz yaşlarını tutamadılar. Gece Halepçe katliamını gösteren dökümanter bir video-film ile sona erdi.

Yunanistan'da bulunan Kürdistanlı örgütler, ilk kez biraraya gelerek halkımızın geleneksel bayramı olan Newroz'u kutladılar. Gerçekten de bu, altı çizilmesi gereken bir olaydır.

Geceye temsilci ve mesaj göndererek dayanışmada bulunan örgütler şunlardır: Yunanistan Komünist Partisi (KKE) Dışişlikler Temsilcisi Mihalatos Takis, Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü (KNE) temsilcisi, Yunanistan Sol Partisi (ELİNİKİ ARİSTERA), Yunanistan Genel İşçi Sendikaları Federasyonu (YSEE), Atina İşçi Merkezi (EKA), TKEP, TKKÖ, TKP/ML (Yunanistan örgütleri), TBKP, TKP(B) Yunanistan Temsilciliği ve DEV-YOL.

Heval

GAZİANTEP CEZAEVİ' N DEN...

Değerli Dostlar,
Yıllar yılı dergi adı Dengê KOMKAR'ı ve yayınlarını duydum. Ancak en son Die Brücke (Köprü) de adınızı ve adresinizi okuyunca, bir umut ışığı doğdu okuyabileceğime, tanıyabileceğime dair Dengê KOMKAR'ı.

Umarım bir sayılık da olsa gönderirsiniz. Ayrıca kitaplarınızı da okumak isterim. Cezaevi idaresi her türden dilde yayını (yasa dışı olmayan) içeri alıyor. Göndereceğiniz yayınların elime ulaşacağından emin olarak gönderebilirsiniz. Uğraşlarınızda başarılar diliyorum, içten selam ve sevgilerimi iletiyorum.

Ahmet Turan Demir
Özel Tıp Cezaevi
E4-3
Gaziantep

GÜN DÖNÜYOR

Gün
Açlık grevleri
ölüm oruçlarında
Eskiyen
Usa gelmiş
Yaşanmış
yaşanmamış bütün ad
bütün sevdaları yakarak

İkına sıkına dönüp
Yeniden doğuyor
Dönüyor ışıltı ışıltı
terli pêsmerge avuçlarında
Özgürlüğün
zaman firarı
O/Hiç dinmeyen
Hep/hadi başla diyen
miladi Kawa sesi

Gül yaprak yaprak dönüyor
yüreğimde

Yıl gün içinde
Gül yüreğimde
gül yüreğimde

WILLIAM AEGLETON

Mehabad
Kürt
Cumhuriyeti
1946

Türkçesi:
M. E. Bozarslan

KOMKAR YAYINLARI

Çarli Çaplin 100. Doğum Yıldönümünde Saygıyla Anılıyor:

“İYİ Kİ DOĞDUN ÇARLİ...”

İnsanlık, tarihinde birçok olaya tanık olmuştur. Her kuşak, kendi zamanına özgü olayları, bu olayların meydana gelmesinde rol alan kişileri, iyi ve kötü yönleriyle tarihin sayfalarına işlemişlerdir. Ve böylelikle belli tarihi olaylara karakteristik adlar takmış; olağanüstü olay ve kişileri değişik lakap ve isimlerle adlandırmış, kimisini ise sembolleştirmiştir.

Antik Yunan Çağı'nda güzellik, Afrodite'in kişiliğinde yoğunlaşmış ve sembol olmuş. Yine Roma'da Spartaküs

man postalları mı?

Şüphesiz giysi ve dış görünüş onu sembolleştiren faktörler arasında yer alıyor. Ama bunun yanı sıra, olağanüstü oyunculuk yeteneği, yaratıcılığı, sabit kişiliği.. Yine iletmek istediği mesajı espirili bir şekilde ve her insanın anlayabileceği bir biçimde kafalara incelikle işlemesi, onları düşünmeye zorlaması, onu sembolleştiren faktörlerdir.

İnsanın kişiliğinin gelişmesinde, yeteneklerini keşfetmesinde, hiç şüphesiz başta ailesi olmak üzere, birçok etken

• DİLAN

kendi yazdığı, müziğini yaptığı ve bizzat oynadığı filmler sergiledi. “Çarli Göçmen”, “Çarli Asker”, “Köpeğin Hayatı”, “Altına Hücum” bunlar arasındadır.

“Küçük Adamın” hikayesini değişik perspektiflerden ve özellikle de mimik ve jestlerini kullanarak seyirciye bir komedi gibi sunan “Sessiz Çarli”, milyonlarca insanın kalbini fetheleyen, gerici güçlerin şimşeklerini üstüne çekiyordu. Aslında o, komikliği ve ciddiyetin bir arada toplanmasıydı. Hayatın cilvesini kıyafet ve hareketleriyle komikleştiren, fakat yine de insanlara “birşeyler” veren, düşündüren, bir taraftan güldürürken, diğer taraftan hüznülendiren, zaman zaman da ağlatan o değil mi?

Çarli sessiz filmde sesli filme geçiş dönemini de başarıyla gerçekleştirir. Bu dönemde birçok sessiz film sanatçıları “ölüp giderken”, o, bu döneme zorlanmadan ayak uydurabilmiş, “sessizliğini” bozup “sesli” olmuş; birçok senaryo yazıp, kendisi oynamış, rejisörlük yapmış ve film müzikleri yapmıştır.

Çarli'ye salt sanatçı gözüyle bakmak, haksızlık olur. Ona gerçek anlamda politik-sanatçı demek gerekir. 1940 yılında çevirdiği “Büyük Diktatör” adlı filmi ile, ne derece politik, uzak görüşlü, haklıdan yana olduğunu göstermiştir dünyaya.. 2. Dünya Savaşı'nın başlamasından bir yıl sonra çevirilen bu film, Hitler'in kişiliğini, onun hegemonyacı savaşını, Yahudi düşmanlığını ve kıyımını açıkça sergiliyordu. O dönemde böyle bir film çevirmek, hiç de kolay değildi. Çünkü politika ve sanat iki zıt kutup olarak ele alınıyordu. Hele de savaşta “tarafsızlığını” ilan etmiş ABD gibi bir ülkede bu türden filmler çevirmek gerçekten cesaret işiydi. Belki bu film, Çarli'nin kendi film şirketi olmasaydı yapılamıyacaktı da..

Çarli değişik bir isim altında üstlendiği Hitler (Henkel) rolü ile, onun akibetinin ne olacağını insanlara gösterebilmiştir. Şişirmiş olduğu ve eliyle, ayağıyla, poposuyla alaycı bir şekilde oynadığı dünya şeklindeki balonu birden patlar ve elinde buruşuk bir şekil alır; Onun sonu gelmiştir...

Bu ve benzeri filmlerinden, yine günlük hayatındaki tutumundan dolayı “bolşevik” ünvanını almada gecikmez Çarli.. ABD'de haksızlık ve baskılara karşı sesini yükselten herkes gibi o da, bu damgayı yemiş ve McCarty dön-

(Devamı 23. sayfada)

Çarli, Hitler'i candandırdığı Henkel rolünde

direnişin, Neron ise baskı ve zulmün sembolü olmuşlardır..

Yaşadığımız yüzyılda iyi ve kötü olayların cereyan ettiği, olumlu ve olumsuz sembollerin ortaya çıktığı bir dönemdir. Einstein, Lenin, Nobel, Hitler bilim, sanat ve politika alanında iyi veya kötü yönleriyle yüzyılımıza damgasını vuran kişilerin başında gelmektedir. 20. Yüzyılın başlamasıyla ortaya çıkan sinema sanatına göz attığımızda, bu alanda sembolleşmiş birini gözlerimiz aradığımızda, hiç şüphesiz aklımıza **Çarli Çaplin** gibi bir deha gelir.

Onu sembolleştiren nedir, hangi özelliklerdir?

Salt kendine özgü bıyığı, yıpranmış melon şapkası, bol ve yamalı pantolonu, bambu bastonu, dar smokin ceketi, uçları kalkık yakalı gömleği veya koca-

belirleyici olur.

Çarli, 16 Nisan 1889 yılında Londra'da doğdu. Ailesi orta halli varyete sanatçılarıydı. Çocukluğu yoksulluk içinde geçti. Küçük yaşta babasını kaybetti. Annesi, zaman zaman delilik büranları geçirirdi. Henüz 5 yaşındayken annesine yardım etmek için sahneye ilk adımını atan Çarli, 8 yaşındayken profesyonel dansçı olarak sahneye çıktı. Çocukluğunu yetimhanelerde geçiren Çarli, olağanüstü oyunculuk ve müzikal yetenekleri nedeniyle film yapımcılarının dikkatini çekmede gecikmez. Nitekim, 1913 yılında gösteri ve sergiler yapmak üzere ABD'ye gider. 1952'ye kadar orada yaşar ve çalışır.

ABD'de bulunduğu zaman zarfında Çarli, birçok film yapar. Henüz sesli film gelişmediği dönemde senaryosunu

O DAĞLARIN ARDINDAKİLER

Alo, uyandığında gözlerine güneş vuruyordu. Sağ elini başının altından çıkardı, eli uyuşmuştu. Sol elini yokladı. O da uyuşmuştu. Sırtüstü uzanık olarak kollarını göğsünün üstünden birkaç kez açıp-kapattı. Uyuşukluk yavaş yavaş azaldı. İki eliyle gözlerine gölge yaparak gökyüzüne baktı. Altında yattığı ağacın yaprakları hafiften sallanıyor; dalların arasında gökyüzü masmavi idi... Etrafa kulak kabarttı: ılık bir yaz gününün sessizliği hakimdi. Ne altındaki yamacın deresinde akan suyun sesini, ne de otuz-kırk metre ötesinde nöbet tutan Memo'nun mırıldandığı türküyü işitti ilk anda.. Yanında duran silahına el attı. O da güneşten ısınmıştı. Namlusundan tuttuğu gibi kendisini gölgenin en sık olduğu yere attı.

İçinde yeterince tütün, kağıt ve sarılı bir sigara olan tabakasını çıkardı. Bir sigara daha sardıktan sonra, daha önce sarılı olan sigarayı yaktı. Peşpeşe birkaç yudum içip, dumanı havaya üfledi. Havaya savrulan duman hemen gözden kayboldu. Sararmış parmaklarını sigaradan bir yudum daha almak için dudaklarına yaklaştırdığında, gözleri de kendiliğinden o anda görebildiği en uzak noktaya dikildi. Orada yer ile gök birleşmişti. Çok yükseklerde bir uçağın ses çıkarmadan bıraktığı duman, arkadan genişleyerek uzuyordu. Uçağın gittiği yöndeki dağların üzerine çökmüş sıra sıra bulutlar çok hareketsiz idiler. Birazdan ortadan yokolup gideceklerine insanın inanası gelmiyordu. Sanki altındaki dağlar gibi orada öylece sonsuza kadar kalmak için duruyorlardı... Bulutlardan bulunduğu yere bakışlarını yaklaştırdıkça dağlar, ovalar, tarlalar, ormanlar... arasındaki sınırlar belirginleşiyordu. Artık buraları çok iyi biliyordu. Karşıdaki dağın, altındaki yamacın, onun her iki tarafından akan derenin, o dağların ardındaki köylerin, onlardan sonra gelen diğer köylerin adlarını biliyordu. Bir an düşündü bu yörede bilmediği, ayak basmadığı yer var mı diye? Bilmediği yer kalmamış gibi idi. Şimdi bu yamaçtan aşağı inince dere. Dereyi geçince yamacın eteklerinde dizilmiş mağaralar. Mağaralardan biri çok büyüktür. İçinde bir göl var. Hava çok sıcak olduğu zaman peşmergeler bu gölden yıkanır. Ama suyu çok soğuktur. Elini bir dakika içerisinde tuttun mu, elin

sanki buz kesilir.. Hem çok da derindir. Köylüler "dipsiz" diyorlar. Çok tehlikelidir de... Yeni gelen Peşmergelerin gölde yıkanmasına izin vermezler. Çünkü gölün ortasında bir yerde girdap var... İnsanı bir kaptı mı, bir daha bırakmazmış!.. Köylülerden biri çok zaman önce boğulmuş bu gölde, cesedi bulunmamış. Dediklerine göre çok uzak bir ülkede bir nehrin kenarında ölüsü bulunmuş.. Bu mağaraları geçince yamacın öbür tarafında meşe ağaçlarından oluşan bir orman...Tam bundan sonra gelecek yeri kafasında canlandırırken bir ses:

—“Alo gel. Yeter orada oyalandığın, katırlar hazır. Gidiyoruz.” Arkasına dönmeden kendisini çağıran sesin kim olduğunu tanıdı hemen. Rizo idi çağıran. Doğru ya, gidip erzak getirmek gerekiyor. Şimdi yola çıkılmazsa bu gece zor dönülür.

—“Tamam tamam... geliyorum Rizo, geliyorum,” dedi Alo.

Alo, silahını alıp makara yönelince Rizo ve Misto da iki katırla yola koyulmuşlardı. Önde Rizo, arkada ise Misto... konuşuyorlardı. Bir ara Rizo, dönüp Misto'ya birşeyler anlattı. Sonra ikisi birden kahkaha ile gülmeye başladılar. Alo, ne konuş-

tuklarını anlamak için adımlarını sıklaştırdı. Aralarındaki mesafe artık azalmıştı. Misto'nun dediklerinden birşeyler anlıyor gibi oldu. Fakat Rizo'nun dediklerinden hiçbirşey anlaşılmıyordu... Misto'nun köyünden bahsettiğini işitince, ne konuştuklarını çıkardı:

—“Misto, eve uğramak, karısını, çocuklarını görmek istiyor. Hem Misto'nun köyü erzak getireceğimiz yere düşüyor. Neydi köyün ismi? Ha tamam. O köy. Orayı biliyorum. Birkaç tane çay var ama, orası da Peşmergelerin denetiminde sayılır. Irak askerleri, orada pek kalmazlar. Hele geceleri...hiç! Ama dur bakalım izin almış mı, yoksa öyle kendi başına mı gitmek istiyor?..”

Alo, daha hızlı, sonra koşmaya başladı. Alo'nun koştuğunu farkeden Rizo ve Misto dönüp baktılar. Alo'nun kendilerine yetişmesi için de durdular...

Önde Rizo, arkada Misto ve onlara yetişen Alo, o dağlara, dağlardan sonra gelen köylere, o köylerden sonra gelen diğer köylere doğru omuzlarında silahları, ağızlarından dağlara çarparak yankılanan kahkahaları ile yollarında yürüdüler...

DEDKÊNA

Dedkêna hoy dedkêna
Dedkêna delal kêna
Dedkêna hoy dedkêna
Dedkêna delal kêna

Kênê şın vaş şelono
Dedkêna hoy dedkêna
Kênê şın vaş şelono
Dedkêna delal kêna

Çinen on don varono
Dedkêna hoy dedkêna
Çinen on don varono
Dedkêna delal kêna

Gay cıt hay bın nirondo
Dedkêna hoy dedkêna
Gay cıt hay bın nirondo
Dedkêna delal kêna

Çutê geyo reşeni
Dedkêna hoy dedkêna
Çutê geyo reşeni
Dedkêna delal kêna

Pê dedkêna wazeni
Dedkêna hoy dedkêna
Pê dedkêna wazeni
Dedkêna delal kêna

Zere dezay virazeni
Dedkêna hoy dedkêna
zere dezay virazeni
Dedkêna delal kêna

Berhevkar: Dêrsim Şoreş

NEWROZ

21'ê Adarê, Newroz
2601 sal pêş nuha,
Lı şevêk tari hilatiye
mina rojê,
Sembola azadi û rızgari,
hember zulmê û diltiyê
berxwedan e,
Diji kolonyalizmê tekoşine,
Ew jıyan e.
Ew roj,
Serketına Roja Kurd
Agır ku dıçırısın lı çıyan
Ew agirê Newrozê ye.
Meha Newrozê
Bihar tê dewra zıvıstan
Çiyê xwe dihêle serma bo rojên germ
Qûrin dıke ezman,
Berf dihele
û diherıke lesar.
Bı bereketa baranê va
Roj hiltê
Germ dıke tebietê,
Kulilk dibışkvin her deran
Bı biharê va
Tunnebûn diçe, bereket tê
Şayi tiji dıbe dilan
Govend dıgerın, ew ro.
Bı kılaman va çıvık,
Hevaltı dıkın bı rojên dirêj va.
Hışyar dıbe beşer
Newroz
Sala nû, roja yekem
Cejna me Kurdan

Hêjar Roşin

5 HEZAR CARAN YEK DIL

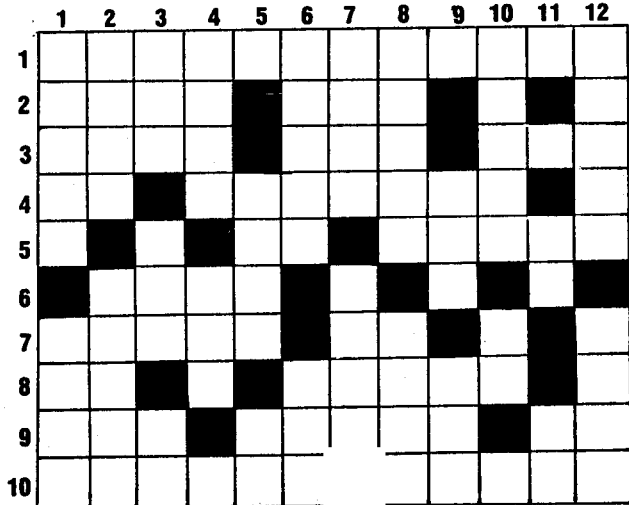
Pênc hezar dibê m
hey dinya!
pêncı caran sed
sed caran pêncı.
Pênc hezar caran
yek dil disa sekınin.
dibê m hey Bexdat
dibê m hey Tehran
dilên reş lı Enqere
dibê m dinya
heta apartheid
ji Efrıqa derkeve..
can can e, dinya, dil dil
ha spiye, ha reş e
ha lı Filistin, ha lı Çın
zarok yek in, daxwaz yek in,
dil yek in.
dibê m dinya
me ji bıbine!
Pênc hezar caran yek dil
dinya sêwi ma di rojek de
em ji hen in, me nabinın?
hûn me naxwazın bıbinın?
Soran, Zaza, Kurmanc, Lori
em Kurd in,
hûn me nabihısın?
reşık, Kurd, Fin, Elman
Emerik û Fransız
yan ji Sovyêt û Bulgar
em bêhev nıkarın bıjin.

Sitran

X A Ç E R Ê Z

ÇEPERAST

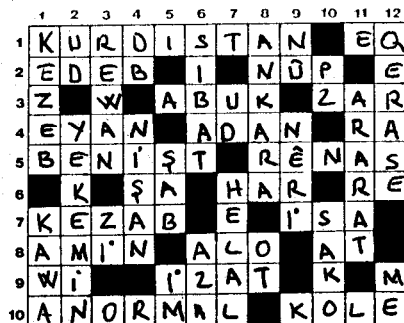
1- Nav û paşnavê konsoloseki Ünırs lı İranê, ku lı ser Kurdan pirtûkek nivısiye 2- Hezkırın... Serbest. 3- Hırıya berxan... Ji dıranan pêştatır e (beropaş)...Jı mast çêdibe. (beropaş). 4-Xwendına herfek (beropaş)... Navê serhıldanek lı Kurdistana Tırkiyê. 5- Xwendına herfek... Navê mehek. 6- Diji sibê (beropaş) 7- Keys... Cınavê kesan, dı koma rasti yê heri pêşiyê a yekemin (bero-

paş). 8- (Q) were seri, dıbe navê heywanek avjeni... Xewra çuyin. 9- Tayê ziv... Pısporê rêyan... Lı ser rüyê mast digire. 10- Çıyayek lı Ermenistanê... Kesên ku ma-la wi tûne.

SEREJÊR

1- Rengên tevlihev... Haceta ku mirov lı ser dınvise, dıxwine. 2- Jinên hemle... Bêşerm, bêar. 3- Navê madenek... Pine... Dengê berxan. 4- Av ji wê dızê (beropaş). Nivpiyyayı... 5- Cihê razanê... Xwendına herfek. 6- Orte... Madenek bı qıymet (beropaş). 7- Hajeta malıştınê (beropaş)... Navê faşistên Elman (beropaş) 8- Dengê mihê, ku ji bo berxa xwe dırdixe... Êşkence. 9- Bendê hırıyê... Asteng. 10- Leyistikek bı du mirovan tê leyistın... Teze (beropaş). 11- Agır... Bendê dirûnê. 12- Zırav, helkırı... Gazın (beropaş).
(Bersıva hêjmarê berê) ➔

“İYİ Kİ DOĞDUN...” (Baştarafı 20. sayfada)

minde “Amerikan aleyhtarı eylemlerinden dolayı” soruşturmaya tabi tutulmuştur. Komisyon önünde ifade vermeyi reddeden Çarli, sınır dışı edilir. 1952 yılında o ve ailesi İsviçre’ye yerleşirler. Çarli ölümüne kadar (1977) orada yaşar.

Oysa Çarli komünist olmadığı şü sözlerle ifade ediyordu: “Ben komünist değilim. Hiçbir partiye üye olmadım. Bana barış delisi diyebilirsiniz.” Onun “komünistliği”ne tuz-biber eken, belki de 2. Dünya Savaşı sırasında Sovyetler Birliği için açmış olduğu bağış kampanyası, ya da 1931’de söylediği şu sözler olmuştur: “Bir gün gelecek, sınırlar kalkacak. İnsanlar dünyanın istedikleri yerine gidecekler. Herkes her ülkenin vatandaşı olacak!”

Bazı çevreler, daha 1939 yılında Çarli ile Hitler arasında bir paralellik olduğundan dem vurmaya başladılar. Buna gerekçe ise, her ikisinin de aynı yıl ve aynı ayda doğmaları gösterilmeye çalışılmıştır.

Çarli ve Hitler.. Her ikisi de tarihin belli bir dönemine damgalarını vuran iki isim. Ancak karşılaştırılmayacak derecede zıt.. 1939 yılında İngiliz “Spectator” adlı dergi, bu çarpık paralellliği şöyle dile getirmiştir:

“50 Yıl önce bu günler 4 gün arayla Çarli Çaplin ve Adolf Hitler’in dünyaya gelmelerini, kaderin bir cilvesi olarak değerlendirmesi geliyor insanın. (...) İkisi de sirk aynaları gibi! Biri iyi, biri görülmemiş ölçüde kötü. Hitler de

melek, şeytana dönmüş.” (*)

Çarli ile Hitler arasında herhangi bir benzerlik varsa, o da salt tesadüfi doğum günü ile bıyıktan ibarettir..

Herzamanki gibi tarih ve insanlık, bu iki kişiye de hak ettikleri yerleri vermiştir. Hitler’in ismi tarihin sayfalarına kara bir leke olarak yazılır, insanlık onu 100. doğum yılında lanetlerken, Çarli’yi ise, saygıyla anıyor. Dünyanın her yerinde insanlar, Çarli’yi 100. doğum yılından dolayı değişik biçimlerde sempati ile anıyor. Basın-yayın organları ondan övgüyle, saygıyla bahsediyor.

100. doğum yılında saygıyla anıyoruz, “iyi ki doğdun Çarli” diyoruz..

(*) Der Spiegel, 10 Nisan 1989, No: 15

BAYAN MITTERAND.. (Baştarafı 7. Sayfada)

lerin kültürel sorunlarıyla ilgilendiğini, dönüşte mültecilerin sorunlarını dostlarına ve kamuoyuna yansıtıp yardım sağlamak için çaba göstereceğini söyledi.

Ama bu kadarı bile Türk sömürgecilerini tedirgin etmeye yetti. Kürt milletvekillerinin Kürtçe söylenmiş “hoş geldin!” sözü dahi tartışma konusu oldu. Burjuva basının iflah olmaz şovenleri öfkelerini gizlemedi.

Türk yetkililer, bir yandan Kürtlere gösterilen bu ilgiden aşırı rahatsızlık duyarken, diğer yandan da Bayan Mitterand’ın bu ziyaretinden yararlanmak, “zararı kara çevirmek” için çaba gösterdiler. Şimdi-

ye kadar Türkiye’nin sığınmacı Kürtlere tek başına yardım ettiğini, batılıların yardımdan kaçındıklarını iddia ettiler. Hatta, Bayan Mitterand’ın ziyaretinin bu nedenle geç bile kaldığını söyleyecek kadar yüzüstüleştiler.

Nê var ki bu sözler, herhalde Türkiye’deki saf köylüleri kandırmak için söylenmektedir. Çünkü dünya kamuoyu, Kürt mültecilere neden yardım gitmediğini iyi biliyor. Bunu engelleyen Türkiye’dir. Türk hükümeti bu insanları politik mülteci saymıyor, onlara bu statüyü tanıtmakta ısrar ediyor. Onlara düşman ve tutuklu muamelesi yapıyor, biran önce Irak’a dönmeye veya ülkeyi terk etmeye zorluyor. Diğer yandan da, BM örgütünü ve batılı ülkeleri, Kürt sığınmacıları gerekçe göstererek, Türkiye’ye yardım yapmaya zorluyor.

Oysa uluslararası yardım kuruluşları, bu tür yardımları ancak mültecilik statüsüne bağlı olarak kendi kanallarıyla ve denetleyebilecekleri şekilde yapıyorlar. Türk devletine ise haklı olarak güvenmiyorlar. Türk hükümeti, Kürtlere mültecilik statüsü tanımamakla, BM Örgütünün, Kızılhaç’ın ve diğer yardım kuruluşlarının bu konudaki ısrarlı önerilerini geri çevirmekte, 8 aydan beridir Kürt mültecilere yardımı engelliyor. Yani kamplardaki kötü durumun sorumlusu Türk devletidir. Ama o, aynı zamanda kamuoyuna yalan söylüyor, kendisini temize çıkarmaya çalışıyor.

MÜLTECİLERE 100 BİN

(Baştarafı 6. sayfada)

ladılar.

Irak Kürdistanı’ndan gelen mülteci kardeşlerimizle dayanışma amacıyla KOMKAR üyesi Wuppertal ve Dortmund Kürdistan İşçi Dernekleri, yine KOMJIN, değişik zamanlarda geceler düzenlediler. Her iki gecedan 11 bin civarında bir gelir elde edildi. Bunun ötesinde KOMKAR, Köln şehir idaresinden izin alarak şehir merkezinde günlerce, mülteciler için yardım topladı. Bremen ve diğer bazı birimler de, aynı doğrultuda kampanyalar yürüttüler. 6 ay gibi kısa bir süre içinde Medico’nun “Kürdistan’a yardım” kontosunda 250 bin mark birikti.

Medico’nun Kürdistan ile ilgili çalışmalarından sorumlu Hans Brandscheidt: “KOMKAR’ın çalışmaları olmasaydı bu kadar yardımı toplayamazdık” diyor. Bu sözler övgünün ötesinde KOMKAR ve üye birimler, onu destekleyen yurtsever insanlar için onur duyulacak bir durumdur.

Gerçekten de gerek KOMKAR merkezi, gerekse ona üye birimler, bu konuda örnek bir çalışma sergilediler. Bundan böyle bu doğrultudaki çalışmalar devam edecektir. Zira Türkiye ve İran Kürdistanı’ndaki mülteci kardeşlerimiz, bugün de bir çok sorunla karşı karşıyalar. Bizim yardım ve dayanışmamıza ihtiyaçları vardır. Onlara dayanışma göstermek, yardım etmek bizim görevimizdir. Bu nedenle bir kez daha KOMKAR’ın tüm üye ve

sempatizanlarını, demokrat ve yurtsever insanları Medico’nun Kürt mülteciler için açtığı kampanyaya daha aktif destek vermeye çağırıyoruz.

NAMEYEK JI.. (Destpêk rûpel 16)

te gotin. Gelek lı ser KOMKAR’ê, lı ser xebata wi hat axiftin. Camêriya KOMKAR’ê li pêşberî cinayetên hukma Baas hat ser zimanên pêşmergan. Yek ji rûniştîyê vê civatê pirsî KOMKAR çiye, çi dîxwaze? Hevaleki welatparêz ji Kurdîstana Iraqê, wek endameki KOMKAR’ê, ev komele ji wan ra da naskirin. Alikari û piştevaniya KOMKAR’ê lı xelkê jar û belengaz û her weha piştevaniya wi bî tevgera rizgariya Kurdîstanê ve baş nişan da. Ji kar û xe-

bata wi bî serfirazi axift.

Ez dı nav vê civatê, lı ser çiyayeki Kurdîstana Iraqê a lı ser sinor da gelek serbilind bûm; bî çelengi û camêriya KOMKAR’ê ra. Mın her hingê dı dilê xwe da got; hezar caran aferin bo rêxîstina we û hemî xebatkar û aligirên rêxîstina şoreşger. Rûyê we sipi be û şîrê dayka we lı we helal be. Bı rasti rêxîstina we dı heyameki kurt da (10 salan), gelek karên mezin û hêja û kêrhati kîr û evroj ji dîke. Bêguman wê herbike ji.

Mın carek dinê ji dît ku, rêxîstina we her lı serên çiyayên Kurdîstan, an ji lı derweyi welat da ciyekî bî rûmet girtîye û baweriyek mezin daye gelê me lı hemû parçan da. Rasti hûn kêrhati û jêhatiyên navê xwe ne. Bıla her biji KOMKAR

26'ê Adarê Da Hilbijartina Belediyay Pêkhat:

HÊZÊN WELATPARÊZ

BI HEZARAN VE BÛN YEK CAN Û YEK DIL

Lî Tirkîyê û Kurdîstana Tirkîyê, di 26'ê Adarê 1989'an da hilbijartina belediyay pêk hat. Dî vê hilbijartinê da ANAP (Partiya ku ev 5 salin ku lî ser hukim e) jî millet silleyek hişk xwar; bû partiya sêwemin. Partiya Sosyal Demokrat % 26; Partiya Demirel ya bî navê Riya Rast jî % 24 deng girtin.

Dî vê hilbijartinê lî Diyarbekrê hêzên welatparêz û demokrat lî ser namzetek gihîştin hev: **Refîq Karakoç** bû namzetê wan. Ew bî xwe mihendis e û dî dema cuntayê da ketûbû hepsê, gelek lêdan û êşkence ditûbû û 16 mehên dî girtigehê da mabû. Refîq Karakoç wek namzetek serbixwe kete hilbijartinê.

Gelê Diyarbekir, hemû hêzên welatparêz û demokrat bona ku Refîq Karakoç serbikeve, bî dil û can xebitin. Dî civînên qehvan, dî xwepêşandanan da lî ser pîrs û daxwazên rûniştvanên Diyarbekir û her weha lî ser bindestiya gelê me, zulm û zordariya lî ser welatê me hate axiftin. Xwixwariya Saddam û halê mihacirên Kurd hate xebirdan. Dî vê wari da gelek ajitasyon û propaganda hate çekirin. Ji 12 Îlon 1980'an vir da, ev cara yekem bû, ku gelê me lî Kurdîstana Tirkîyê lî bajarê herî mezîn bî şikleki tevayî radîbe ser piyan. Ev rabûn û hişyari bî zanebûnî ye.

Bona hilbijartinê bî sedan civînên piçûk lî qehvan (her çiqas piçûk bin jî, disa her civînê da navbeyna 2-5000 kes beşdar dibûn), du xwenişandan hatin amade kirin. Yek jî wan 18'ê Adarê, yê din jî 25'ê Adarê da pêk hatin. Dî van xwenişandanan da bî Tirkî û Kurdi hatin axiftin. Dî gel marşa "Ey Reqîb" bî hezaran keç û xort, kal û pir, mêr û jin bî hevra destên xwe rakirin jor û deqeki bona biranina şehîdan rawestiyân. Disa wana bî hevra gotin "Bimre Sadamê xwixwar!", "Bimre faşizm, bimre koledari!"

Kurtayî her civîn, her xwenişandan tirs û xof dixiste dilê dijminê koledar.

Êdî hemû kes bawer dikirin ku, Refîq Karakoç wê bibe serokê belediyê. Lê pîr mixabîn, her çiqas ku wi, jî hemû namzetên partiyay pîrtur deng (ray) stend jî, hilbijartinê winda kir. Ji ber ku sistema hilbijartinê demokratîk ne bû. Re-

fiq dora 24000 deng stend, bî dek û dolavan ve, nivê dengên wi hatin şewitandin û nehatin qebûlkirin. Ew kesê ku hilbijartinê qezençkir û bû serokê belediyê, jî Refîq 5 hezar deng kêmkir. Bî gotinek din wi, 18 hezar deng girtibû.

Refîq, piştî hilbijartinê daxuyaniyek vekirî belavkir û bona piştigiri û hişyariyê jî gelê Diyarbekir ra spasîyên xwe diyar kir û tekoşina gelê me ra bawerî û daxwaziyên xwe ilan kir.

Wek her aliyên Kurdîstana Tirkîyê, lî Diyarbekirê jî ev 9 sal in ku zulm û zordestiyeke mezîn lî ser gelê me yê welatparêz tê ajotin. Gelek mirovên me hatin girtin, êşkenceyên gran ditn, lê disa jî serê xwe ber dijmin xwarnekirin. Girtigeha Diyarbekirê dî Kurdîstanê da gelek bî nav û deng e. Bajarê Diyarbekir û welatperweriya wi bûye neynika Kurdîstanê.

Tirkîyê û Kurdîstana Tirkîyê da hukma kolonyalist a faşîst, bî darê zorê xwastin ku millet bî gor dilê xwe bî rêve bibin. Lê hember ewqas zordestî, ew negihîştin mirazên xwe. Îro lî seranserî welat da karker, xwendekar û ronakbir nerehetiya xwe didin nişan. Bî her awayî daxwazê demokrasîyê eşeker dikin. Cihên hukma Evren û Ozal roj bî roj teng dibê. Xewnên şevan lî wan herimîne.. Êdî rê lî wan hatiye girtin..

Mercên Aboneti : 6 Mehi 10 DM, sali 20 DM
Abone şartlari : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM

Hesap No : Postschekamt Frankfurt
Konto-Nr : 405767-606

DERGE
KOMKAR

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên
Kurdistan lî Elmanya Federal
Navnişan : 5000 Köln 1, Hansaring 28-30
Elmanya Federal
Berpîrsiyar : A. SAYDAM

IMPRESSUM
Herausgeber KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredak-
teur: A. SAYDAM
Druck: Eigendruck